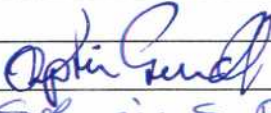
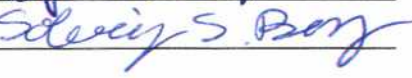

KSK-notat nr.: 16/2013 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Småkraft AS/Kalvebakkkelva kraftverk		
Fylke/kommune:	Troms/Tromsø		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	Solveig Silset Berg	Sign.:	
Dato:	12 APR 2013		
Vår ref.:	NVE 200800970-53		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Søknad om tillatelse til bygginga av Kalvebakkkelva kraftverk i Tromsø kommune, Troms fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	14
Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse	16
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	22
NVEs vurdering	26
NVEs konklusjon	34

Sammendrag

Småkraft AS søker om tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å utnytte fallet i Kalvebakkkelva i Tromsø kommune i Troms. Søknaden behandles i henhold til kapittel 3 i nevnte lov. Kraftverket vil få en installert effekt på 3,1 MW og en årlig fornybar energiproduksjon på ca. 10 GWh.

Det er planlagt å utnytte et fall på 235 m, med inntak på kote 290 og kraftstasjon på kote 55. Vannveien på ca. 1100 meter er planlagt som nedgravd rør.

Troms fylkeskommune (FK) og **Statens vegvesen – Region nord** har begge kommet med innsigelse til prosjektet, og begrunner innsigelsen blant annet med konsekvensene for det fredete veimiljøet rundt de tre generasjonene bruer over Kalvebakkkelva. **Tromsø kommune, Fylkesmannen i Troms (FM), Ishavskysten friluftsråd, Forum for natur og friluftsliv Troms (FNF-Troms)** og **Naturvernforbundet i Tromsø** og omegn går i mot en utbygging på bakgrunn av de store verdiene innen friluftsliv, landskap og biologiske- og geologiske verdier. **Reindriftsforvaltningen i Troms** og **Mauken/Tromsdalen reinbeitedistrikt** er negative til en utbygging og mener småkraftverket vil kunne påvirke områdebruken. Området utgjør blant annet en viktig del av kalvingslandet. De er i tillegg bekymret for den samlede belastningen distriktet vil få dersom alle kraftverksplanene i området realiseres. **Kari Sonja Ekeland** m.fl. er bl.a. bekymret for hvordan tiltaket vil kunne påvirke uttak av drikkevann.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 10,2 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

NVE har i sitt vedtak lagt stor vekt på konsekvensene for reindrift. Tiltaket kan få betydelige konsekvenser for særverdiområder, i dette tilfellet viktig kalvingsland. Området fremstår i dag som urørt, og NVE er av den oppfatning at de tekniske inngrepene i forbindelse med bygging av inntaksdam, de øverste delene av rørgaten og en mulig økt menneskelig aktivitet i verste fall vil føre til at reinen vil sky området. Med bakgrunn i de vurderingene som er gjort i forbindelse med behandlingen av Skognesdalen-, Steinnes-, Stordal-, Ritaelva-, Rieppeelva-, Sveingard-, Stordal-, Turrelva I-, Turrelva II- og Sennedalselva kraftverk i Ullsfjorden, og den totale belastningen som reinbeitedistriktet opplever, har NVE i sitt vedtak lagt stor vekt på konsekvensene for reindrift.

Det er ikke registrert andre tilsvarende rike vassdrag med kalkkrevende arter og varmekjær vegetasjon i Tromsøområdet. NVE mener at tiltaksområdet er et spesielt område for regionen. En utbygging vil kunne føre til en endring av det rike artssamfunnet og føre til at regionalt sjeldne moser kan forsvinne på sikt. NVE mener det vil være viktig å ta vare på dette artsrike området og har tillagt dette stor vekt.

De øverste delene av tiltaksområdet fremstår i dag som urørt. NVE mener at tiltaket vil skape store og varige sår i terrenget og at en revegetering i dette området vil ta lang tid, da det er begrenset med løsmasser her. NVE mener at Kalvebakkkelva kraftverk vil føre til store inngrep i et høyfjellsområde. NVE mener at tiltaksområdet har stor verdi for landskap og til dels stor verdi for friluftslivet. En fraføring av vann på utbyggingsstrekningen vil redusere Kalvebakkkelvas verdi som lokalt viktig landskapselement. NVE har i sitt vedtak lagt middels vekt på konsekvensene for landskap og friluftsliv.

Det er også viktig å merke seg at det er stor lokal motstand mot en utbygging av Kalvebakkkelva ved at bl.a. Tromsø kommune, Troms fylkeskommune, Fylkesmannen, Reindriftsforvaltningen, reinbeitedistriktet og flere friluftsansjoner er mot prosjektet.

Samlet sett mener NVE at tiltaket har negative konsekvenser på mange områder. Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene kan vi ikke se at de foreslåtte avbøtende tiltakene i tilstrekkelig grad og med stor nok sikkerhet vil ivareta verdiene som er knyttet til vassdraget. Vi mener derfor tiltaket er i strid med retningslinjene for Olje- og energidepartementet. Selv om tiltaket vil gi positive virkninger gjennom noe økt kraftproduksjon og lokal verdiskaping, mener NVE at disse fordelene ikke oppveier de nevnte ulempene.

NVE mener at ulempen ved bygging av Kalvebakkkelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Småkraft AS, datert 5.10.2012:

"Småkraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Kalvebakkkelva i Tromsø kommune i Troms fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. *Etter vannressursloven, jf. § 8 om tillatelse til å bygge Kalvebakkkelva Kraftverks om beskrevet i søknaden.*
2. *Etter energiloven om tillatelse til:*

Bygging og drift av Kalvebakkkelva Kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Alle andre nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om snarlig behandling av søknaden.

Kalvebakkkelva kraftverk, hoveddata			
TILSIG		Hovedalternativ	Endringssøknad
Nedbørfelt	km ²	11,7	
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	22,9	
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	62,0	
Middelvannføring	m ³ /s	0,725	
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,059	
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,122	
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,030	
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	290	
Avløp	moh.	35	55
Lengde på berørt elvestrekning	m	1130	
Brutto fallhøyde	m	255	
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,59	
Slukeevne, maks	m ³ /s	1,45	
Slukeevne, min	m ³ /s	0,07	
Tilløpsrør, diameter	mm	800	
Tilløpsrør lengde	m	1165	
Installert effekt, maks	MW	3,1	
Brukstid	timer	3320	
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,1	
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	6,1	
Produksjon, årlig middel	GWh	10,2	Ca. 10
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	20,6	
Utbyggingspris	kr/kWh	2,02	

Kalvebakkelta kraftverk, elektriske anlegg		
GENERATOR		
Ytelse	MVA	3,4
Spenning	kV	0,69
TRANSFORMATOR		
Ytelse	MVA	3,4
Omsetning	kV/kV	0,69/22
NETTILKNYTNING (kabler)		
Lengde	km	0,1
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel		Jordkabel

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 28.9.2011 sammen med representanter for søkeren, kommunen, fylkeskommunen, reindriftsforvaltningen og reinbeitedistriktet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

NVE har mottatt følgende merknader til søknaden:

Tromsø kommune har kommet med en foreløpig uttalelse datert 10.8.2011:

”...

Viser til oversendelse av høringsuttalelser til konsesjonssøknaden fra Småkraft AS. Tromsø kommune har tidligere ikke uttalt seg konkret til denne konsesjonssøknaden –bare i forhold til prinsippet om at kommunen ønsker å foreta en overordna vurdering på bakgrunn av de mange konsesjonssøknadene som er fremmet for småkraftverk i Tromsø kommune. En samla plan for småkraftverk vil ikke være klar før i 2012, og Tromsø kommune har i møter og henvendelser bedt NVE om å utsette vedtak i konsesjonssaker som angår Tromsø kommune inntil en slik plan foreligger.

Tromsø kommune har nå mottatt og fått oversendt uttalelsene til konsesjonssøknaden for Kalvebakkelta kraftverk, og vil komme med følgende foreløpige uttalelse på bakgrunn av materialet i søknaden og mottatte merknader fra andre myndigheter:

Andre myndigheters innspill:

- *Troms fylkeskommune v/ Fylkeskultur/Fylkesrådet har fremmet innsigelse til konsesjonen. Dette på bakgrunn av fredningen av de 3 bruene som er etablert over elva. Bruene /veimiljøet er fredet etter kulturminnelovens § 22a. Det vises til at byggingen av et kraftverk i elva vil være uforenlig med verneformålet.*
- *Fylkesmannen i Troms har også store innvendinger til etablering av kraftverk i Kalvebakkelta. Fylkesmannen viser til store verdier i botaniske forekomster og særlig verdifulle naturtyper tilknyttet denne elva. (kalkrik og varmekjær vegetasjon.)*
- *Statens vegvesen har innsigelse til planene om kraftverk på bakgrunn av følgende forhold: Stor inngrep tilknyttet avkjøring fra E8, vegbygging i området - gjennom fredet vegmiljø og bygging av kraftstasjon nært et fredet vegmiljø.*

- *Reindriftsforvaltningen påpeker at omsøkte inngrep kommer i konflikt med et sentralt reinbeiteområde og trekkleier/flytteleier for rein vil bli berørt.*

Kalvebakkelta ligger i LNFR- område i kommuneplanens arealdel. (KPA 2008 og forslag KPA 08082011). Tromsø kommune har innført 50 m byggeforbud på begge sider av Kalvebakkelta. Tromsø kommune er av den oppfatning at uttalelser og vurderinger gjort av ovenfor nevnte fagmyndigheter, bør føre til at det ikke gis konsesjon for utbygging av Kalvebakkelta kraftverk. En utbygging av kraftverket vil få såpass store negative konsekvenser at dette ikke kan oppveies av fordelene ved produksjon av ny miljøvennlig kraft.

Tromsø kommune vil i tillegg påpeke at konsesjonssøknaden er ufullstendig i sin konsekvensvurdering når det gjelder utredninger av friluftsliv og landskap. Tromsø kommune understreker at dette er en foreløpig vurdering /uttalelse som kommer i forkant av arbeidet med en helhetlig plan for småkraftverk i kommunen."

Fylkesmannen uttaler i brev av 12.4.2011:

" ...

Det er betydelige botaniske verdier i og langs elva. Vi frarår at konsesjon til utbyggingen gis. Dersom konsesjon likevel gis, må det pålegges tilstrekkelig minstevannføring som er større enn omsøkt. Hva som er tilstrekkelig minstevannføring må avklares før evt. konsesjon gis.

Forvaltningen har ikke tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å vurdere landskapsdelen i konsesjonssøknaden for Kalvebakkelta kraftverk."

...

"Vannforskriften

Det er betydelige botaniske verdier i og langs elva. Dette betyr at en utbygging kan være i strid med Vannforskriftens § 12. Bygging av småkraftverket kan medføre at miljøtilstanden i elva blir redusert fra en "svært god"/"god" tilstand til "moderat" som definert i Veileder 01:2009 Klassifisering av miljøtilstand i vann. Derfor frarår vi at konsesjon til utbyggingen gis. Dersom konsesjon likevel gis, må det pålegges tilstrekkelig minstevannføring som er større enn omsøkt. Hva som er tilstrekkelig minstevannføring må avklares før evt. konsesjon gis.

I vannforskriftens § 4 står det at tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemiske tilstand.

Naturmangfoldloven:

NVE har ikke vurdert saken etter naturmangfoldlovens prinsipper. Disse vurderinger skal gjøres i forkant av høringsrunden. Vi viser her til paralleller til behandling etter PBL. Ved utøving av offentlig myndighet som gjelder natur, jf naturmangfoldlovens § 7, skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn. I beslutningen skal det komme fram hvordan prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt under vurderingen av saken. Manglende vurdering etter disse prinsippene regnes som saksbehandlingsfeil, på lik linje med brudd på § 17 i forvaltningsloven "forvaltningsorganets utrednings --- og informasjonsplikt". Vi mener det i fremtidige saker bør vurderes om dette skal gjøres allerede av søker i søknaden.

Landskap:

Forvaltningen har ikke tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å vurdere landskapsdelen i konsesjonssøknaden for Kalvebakkeelva kraftverk. Vi kan ikke registrere at landskap er systematisk kartlagt og verdisatt i hht OEDs Retningslinjer for små vannkraftverk eller i henhold til rapport "Landskapsanalyse — Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi" (versjon februar 2010. DN og RA), samt Norsk Institutt for skog og landskap sin metode for romlig landskapskartlegging (også tidligere nevnt som NIJOS metoden).

Vi mener at landskapsdelen i rapport "Miljøvurderinger — Kalvebakkeelva Kraftverk Tromsø kommune September 2010" ikke oppfyller "Den Europeiske Landskapskonvensjonen" sine medvirkningskrav i landskapsanalyser eller naturmangfoldlovens krav til kunnskap som grunnlag for beslutninger (jf. § 8 kunnskapsgrunnlaget).

Vi registrerer at det er iverksatt - og planlagt en rekke større utbygginger i Ramfjorden Tromsø kommune. Vi vil særlig trekke frem allerede vedtatte Leirbakken industriområde. I tillegg vil planer om ny E8 i Ramfjorden bety omfattende inngrep i denne fjorden. Vi registrerer også andre nye søknader om vannkraftutbygginger (Piksteinelva), samt allerede gitt konsesjon (Salttalselva). I tillegg varslet Tromsø kommune den 21.06.2010 oppstart for kommunedelplan for Ramfjord (Plan 143) som også har intensjoner om å legge til rette for flere omfattende inngrep i Ramfjorden. For å være i stand til å vurdere sumvirkninger av tiltakene på natur — og kulturlandskapet vil vi anbefale at det gjennomføres en helhetlig landskapsanalyse for Ramfjorden. Vi anbefaler at en slik analyse fremskaffes av de parter (dvs, både offentlige og private aktører) som planlegger utbygginger i Ramfjorden.

Det planlegges 100 m luftlinje fra kraftstasjon til eksisterende linje. Vi anbefaler at slike korte linjestrekk legges i jordkabel.

Biologisk mangfold

Vi er enig i vurderingen som nær "stor verdi" for biologisk mangfold. Men vi mener konsekvensen kan settes til "stor negativ konsekvens", se også vårt vedlegg.

Vi kjenner ikke til registrering av andre, tilsvarende rike vassdrag med kalkkrevende arter og varmekjær vegetasjon i Tromsøområdet. Derfor frarår vi at konsesjon til utbyggingen gis. Dersom konsesjon likevel gis, må det pålegges tilstrekkelig minstevannføring som er større enn omsøkt.

Det var vanskelig å vurdere konsekvensene av vegbyggingen på naturfaglige verdier. Vegtraseen opp til kraftverket burde beskrives for verdier av biologisk mangfold, naturtyper og varmekjære eller kalkkrevende karplanter, moser sopp og lav. Dersom tiltaket likevel skulle gjennomføres, må det settes bom på vegen og lages flere parkeringsplasser for friluftsfolk.

Verdiene som berøres kan kort beskrives:

Verdiene er blant annet begrunnet i naturtypen bekkekløft (viktig, lokalt til regionalt viktig), fossesprøytsone (viktig, lokalt til regionalt viktig), artsrik gråorheggeskog (svært viktig, nasjonalt og regionalt viktig) og artsrik bjørkeskog med varmekjære arter, rikhet på moser, kalkkrevende arter av karplanter og moser, både av lavlandsarter og alpine arter. 3 rødlistearter av planter er registrert, blant annet den sårbare (VU) og kalkkrevende mosen småklokkemose og den varmekjære hengepiggefrø (NT) og knappenålslaven hvithodenål (NT). Vegetasjonstypen kalklågurskog er noe sårbar (VU) og inntar et lite areal.

Det er massiv kalkvirkning i jordsmonnet langs elva. På kalkbergene langs elva er det høy diversitet av basekrevende moser. Det er høy diversitet av karplanter langs elva. Gråorheggeskogen er en svært viktig naturtype som strekker seg sammenhengende ca 5 km litt øst for Kalvebakkkelva vestover til Lomåsen-Sandvika. Særlig de elvenære elementene med bekkeløft, fosseeng, kalkkrevende fjellplanter og moser vil kunne bli berørt av utbyggingen, og et element i gråorheggeskogen vil bli borte. Å fjerne mye av vannet fra Kalvebakkkelva, som den største elva innenfor naturtypen, vil fjerne et element som tilfører økologisk variasjon til naturtypen i form av arter.

Friluftsliv:

Metodikken i DN håndbok nr 18 "Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan — og bygningsloven" burde ha vært benyttet for vurderingen av konsekvensene for friluftsliv. Opplevelsesverdien vil bli mye forringet av at vannet blir borte langs en stor del av strekningen. Vi mener at konsekvensen av tiltaket burde ha vært satt til "middels negativ konsekvens". Multiconsult har satt verdien av området for friluftsliv til "litt under middels".

Bygging av anleggsveg vil kunne endre bruken av området. Adkomsten til fjellet vil bli lettere for dem som ønsker stor grad av tilrettelagt tursti. Dersom det blir bygd en veg i området, må den stenges med bom. Det viktige turområdet bør ikke gis adkomst med bil opp på fjellet.

Ishavskysten friluftsråd, på oppdrag fra Troms fylkeskommune, kartlegger og verdisetter friluftsområder i Tromsø kommune. Dette burde vært nyttet i vurdering av tiltakets eventuelle påvirkninger på friluftsliv.

Hydrologi, fisk og ferskvannsmiljøet

Omtrent hele vassdraget ligger i kalkrik dolomitt. Selv om ferskvannsfaunaen ikke er undersøkt, kan kalkrik berggrunn gi en viss variasjon i det biologiske mangfoldet i vassdraget. Pga at berggrunnen er kalkrik, burde ferskvannsfaunaen vært sjekket, jf miljøvurderingens kap 3.2. Den store reduksjonen i vannføringen gjør at tiltaket er vurdert til å ha middels til store negative konsekvenser (middels til stort negativt omfang som det sies i rapporten). Vi vurderer at det er et visst uavklart potensial for verdifull ferskvannsfauna. Dette betyr at en utbygging kan være i strid med Vannforskriftens § 12. Etter føre-var prinsippet i bl.a. Naturmangfoldloven frarår vi at konsesjon til utbyggingen gis. Dersom konsesjon likevel gis, må det pålegges tilstrekkelig minstevannføring som er større enn omsøkt. Hva som er tilstrekkelig minstevannføring må avklares før evt. konsesjon gis.

Søker foreslår at det slippes en minstevannføring på 120 l/s i perioden juni til september og 60 l/s i mai og oktober. Det er ikke foreslått slipp av minstevannføring resten av året. Dersom vi ser på vannføringskurvene som er presentert i søknaden, så er det selv i våte år kun minstevannføring igjen etter ca 1.7. om sommeren, se søknadens vedlegg 5. Søknaden viser bilder med vannføringer ned til 400 l/sek. En halvering av dette mener vi vil være nær nedre grense for akseptabel vannføringer om sommeren. Dersom konsesjon gis, må det pålegges tilstrekkelig minstevannføring som er større enn omsøkt. Det må også pålegges minstevannføring om vinteren som er minimum på nivå med 5-persentilen."

Troms fylkeskommune kom med følgende innstilling til innsigelse i brev av 13.4.2011:

"...

Søknad om bygging av Kalvebakkkelva kraftverk var til behandling i Fylkesrådet den 12.4.2011. Følgende innstilling går til Fylkesrådets vedtaksmøte den 26.4.2011:

Fylkesrådets innstilling

Fylkesrådet fremmer innsigelse mot konsesjon for bygging av Kalvebakkelva kraftverk i Tromsø kommune, jf vannressurslovens § 24 og plan- og bygningslovens § 5-4. Tiltaket er i strid med fredningen av de tre bruene over Kalvebakkelva.

Bakgrunn for innstillingen

De tre generasjonene bruer over Kalvebakkelva som går under E8 i Ramfjorden, ble fredet i 2008 gjennom "Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner" utarbeidet av Statens vegvesen, jf kulturminnelovens § 22a. Fredningen var et ledd i de sektorvise nasjonale verneplanene som alle departementene skal utarbeide. I fredningsgrunnlaget heter det at (...) Alle bruenes hovedkonstruksjoner og detaljer bør bevares, og det er viktig at bruene også blir bevart som et helhetlig vegmiljø. Store endringer i omgivelsene som forringer dette, vil derfor ikke være forenlig med vernehensikten. (...)

Vi har mottatt brev fra NVE av 2.2.2011 med høring av søknad for bygging av Kalvebakkelva kraftverk i Tromsø kommune. Høringen er en oppfølging av prosessen som startet i 2006 med Varsel fra Multiconsult AS for Småkraft AS om deres planer om kraftutbygging i Kalvebakkelva. Planene var den gang at kraftverket skulle ligge nedenfor Europaveg 8. I vårt svarbrev av 2.1.2007 ble fredningsbegrunnelsen vektlagt, og det ble dessuten poengtert at endring av dagens vannføring ikke vil være forenlig med vernehensikten. Vi har etter dette ikke hørt mer fra utbygger, og har derfor antatt at prosjektet ble innstilt. Nå viser det seg altså at saken er gått til konsesjonsbehandling hos NVE, og at kraftverket er flyttet til oversiden av E8, ca 10 meter fra den øverste og eldste av de fredete bruene. Det dreier seg her om ei hvelvbru fra 1911 som vurderes å være den best bevarte steinhvelvbrua i Troms fylke. Det er ikke tatt hensyn til at bruene er fredet og at fredningen forutsetter at omgivelsene i store trekk holdes uendret.

Kraftutbyggingen omfatter både selve kraftstasjonen, rørtrase som skal brukes som tilkomstvei og en 100 meter lang kraftlinje med master. Det vil også bli endringer i vannføringen i elva.

I søknaden vurderes tiltaket å ha middels negativ konsekvens for kulturminner og kulturmiljøer. Søknadens miljørapport synes ikke å erkjenne verdien av det fredete vegmiljøet ved Kalvebakkelva. I "Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner" er det i Troms kun fem bruer som har fått status som fredet. Foruten de tre bruene over Kalvebakkelva dreier det seg om Nordreisa gamle bru og Tromsøbrua. Det er med andre ord strenge kriterier for å bli vurdert å være i fredningsklasse, og vi vil derfor ikke kunne anbefale tiltak som kan virke skjemmende på de utvalgte objektene, medføre fare for skade eller store endringer i omgivelsene i strid med vernehensikten. I denne sammenheng kan det nevnes at Forsvarsbygg i 2003 søkte Tromsø kommune om oppføring av overbygg til et vannanlegg som ligger ca. 55 meter fra hvelvbrua. Denne søknaden ble avslått fra Tromsø kommune ut fra hensynet til de fredete bruene. Da dette arbeidet var igangsatt før tillatelse forelå, ble utbygger pålagt av Tromsø kommune å rive overbygget og rydde området for byggematerialer, samt å tilbakeføre terreng og den eldre vegen ved brua. Det presiseres at Forsvarsbyggs søknad av 2003 omhandlet et mindre inngrep (32 m²) enn det som nå omsøkes, og i større avstand fra de fredete objektene.

Vår vurdering er at tiltaket vil få svært store negative konsekvenser for det helhetlige vegmiljøet ved Kalvebakkelva og vil være uforenlig med vernehensikten i fredningen. På bakgrunn av dette anbefales Fylkesrådet å reise innsigelse mot omsøkte tiltak, jf vannressurslovens § 24 og plan- og bygningslovens § 5-4.

Andre betenkeligheter

Vi kan ikke se av konsesjonssøknaden at det er gjort vurderinger med tanke på at

kraftstasjonenes utløp kommer like overfor eldste bru. Elva skal legges i rør som går inn i kraftstasjonen. Utløpet vil komme fra kraftstasjonen og må føres inn i elveløpet, altså mellom kraftstasjonen og den eldste brua. Dette vil kunne komme i direkte konflikt med bruas konstruksjoner.

Det er ikke gjort vurderinger med tanke på bruas konstruksjoner ved eventuelle endringer i grunnvannstanden.

I følge konsesjonssøknaden vil et dambrudd kunne forårsake fare for skader på den eldste brua ved Kalvebakken, de nyere bruene er antakeligvis ikke i fare.

I følge konsesjonssøknaden går det en tursti i området. Ishavskysten friluftsråd mener at Kalvebakken har stor verdi som innfallsport til dette byfjellet fra sør. Sett fra friluftsfaglig ståsted bør det som er igjen av bymarka nå bevares uten flere store tekniske inngrep.

Tiltakshaver har ikke imøtekommet vårt krav om kulturminnebefaring, noe som i tråd med tidligere uttalelser fra Riksantikvaren skal gjennomføres før konsesjonsbehandling.

Konklusjon

Fylkesråd for kultur, miljø og helse anbefaler innsigelse mot konsesjon for bygging av Kalvebakkelva kraftverk i Tromsø kommune, jf vannressurslovens § 24 og plan- og bygningslovens § 5-4. Begrunnelsen er at tiltaket er i strid med fredningen av de tre bruene over Kalvebakkelva."

Troms fylkeskommune fremmet innsigelse i brev datert 27.4.2011:

"...

Vi viser til vårt brev av 13.4.2011.

Et enstemmig fylkesråd vedtok den 26.4.2011 å fremme innsigelse mot bygging av Kalvebakkelva kraftverk."

Statens vegvesen fremmer innsigelse i brev datert 12.4.2011:

"...

Det vises til tilsendt søknad om bygging av Kalvebakkelva kraftverk i Tromsø kommune, datert 02.01.2011.

Statens vegvesen er statlig fagmyndighet i forhold til veg og vegforvaltning. De innspill og kommentarer som gis vil være knyttet til vår rolle i forhold til dette og hjemlet i Plan- og bygningsloven og Vegloven. Statens vegvesen har også ansvar for oppfølging av Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner.

Statens vegvesen vil fremme innsigelse til planen om bygging av kraftverket. I forhold til innsigelsen er det 3 forhold vi særlig vil påpeke:

- *Avkjøring fra Europaveg 8 — inn og utkjøringsmuligheter samt bevaring av vegmiljøet*
- *Bygging av veg til området — gjennom vegmiljø som er fredet*
- *Bygging av kraftstasjon nært området med vegmiljø som er fredet*

Statens vegvesen er usikker på om avkjøringen fra Europaveg vil kunne brukes i anleggsperioden. Avkjøringen er til boligene som ligger ved elven, samt til vegmiljøet ved Kalvebakken bruer. Dette området er fredet gjennom Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner. Statens vegvesen har under arbeid en oppgradering av dette

vegmiljøet og planlegger å få satt ut benker, opprydding og infotavle på området. Dette planlegges gjennomført sommeren 2011. Det vil også bli utarbeidet vernebestemmelser og forvaltningsplan for området. Kjøring gjennom området i anleggsperioden vil kunne gjøre det vanskelig for oss å opparbeide området, samt holde dette i den stand som vi ønsker.

Vi er også usikker på om det lar seg gjøre å få større kjøretøy inn og ut av området med de avkjørselsforholdene som er i dag. Området er smalt og lite egnet for store kjøretøy. Kjøring inne på området med store kjøretøy vil kunne berøre det fredede vegmiljøet og skade dette.

For å komme til kraftstasjonen må det bygges veg gjennom området som er fredet. Dette vil forstyrre området og gjøre det vanskelig å holde dette i den stand som vi ønsker.

Kraftstasjonen kommer nært området som er fredet. Det fremgår ikke av konsesjonssøknaden hvordan byggingen og plasseringen av kraftstasjonen vil være for ikke å komme i konflikt med særlig den øverste brua i vegmiljøet. Ut fra plassering av kraftstasjonen er vi redd for at utløp fra kraftstasjonen vil kunne berøre den eldste brua og skade denne. Det fremgår ikke av konsesjonssøknaden at dette ikke vil kunne skje, eller hvordan det skal unngås at dette skjer. En plassering av kraftstasjonen slik det er foreslått i konsesjonssøknaden vil kunne forringe kvaliteten på vegmiljøet.

Statens vegvesen vil derfor fremme innsigelse på denne planen, jfr Plan- og bygningslovens § 5-4. Vi ber om at det tas kontakt med oss for å avklare forholdene som ligger i innsigelsen. Dette gjelder avkjøringsforholdene, plassering og bygging av veg samt plassering, bygging og utforming av selve kraftstasjonen. I det videre arbeidet kan rådgiver Gunn Schultz kontaktes."

Reindriftsforvaltningen i Troms kom med følgende uttalelse datert 15.4.2011:

"...

Saken har vært forelagt berørt reinbeitedistrikt, Mauken/Tromsdalen/Andersdalen som går imot planene om utbygging av Kalvebekkelva kraftverk i Tromsø kommune. Begrunnelse for dette er at utbyggingen vil gjøre et inngrep i et sentralt reinbeiteområde som er karakterisert som vårbeite 1 (kalvingsområder), sommerbeite og høstbeite. Videre blir trekkleier og flytteleier berørt av tiltaket. Det henvises også til tidligere korrespondanse med advokat Geir Haugen og brev av 11.4.2008 til Multiconsult as.

Naturlige trekkleier blir nevnt i konsesjonssøknaden, men at det ikke er slike i området. Disse er markert med sorte streker på kartet og angir ca. hvor trekkene går. Om "strekene" som er markert på kartene ikke er trukket i sin helhet, verken lengde eller bredde, så vil ikke det si at det ikke er trekk av rein i området. Disse markerer enkelte hovedtrekk. Her markerer de trekk inn/ut av området. Trekket slutter ikke plutselig når streken slutter. Jf. reindriftslovens § 22 er flytteleier/trekkleier underlagt ett særskilt vern. Flyttelei/drivlei og trekklei er berammet av samme vernet.

I forbindelser med slike utbygginger må det nødvendigvis anlegges veger inn til områder hvor det skal bygges demninger og inntak. Dette vil medføre at en "åpner" områder som fra før har vært uberørt av inngrep. For reindriftsnæringen er det stadig viktigere å ivareta sammenhengende områder som er uberørt. Bygging av veger vil være et til dels irreversibelt inngrep. Selv om veger som blir bygd i nevnte forbindelse eventuelt vil være stengt for allmenn ferdsel vil slike restriksjoner ikke alltid være like lett å håndheve. Veger som blir anlagt i forbindelse med utbygging av småkraftverk er etter Reindriftsagronomens vurdering det inngrepet som i denne sammenheng kan medføre mest ulemper for berørte reindriftsnæring.

Reindriftsagronomen ser med bekymring på dette inngrepet og andre inngrep i reinbeitedistriktet. Med andre inngrep, menes spesielt hyttebygging/fritidshus, arealer til næring og industri, kraftlinjer mv.

I forbindelse med småkraftverk blir det fremmet en rekke enkeltsaker om utbygging som i sum fører til store konsekvenser for reindrifta. Sakene blir nå behandlet uten å bli sett i sammenheng, og medfører en ytterligere bit-for-bit utbygging med tap og belastninger på beiteområdene. I 2008 (sak ST 18/01) fattet områdestyret ett vedtak hvor de henstiller Fylkeskommunen i Troms og Fylkesmannen i Troms til å bidra til medvirke til at det igangsettes arbeid med samlede planer med konsekvensutredninger for utbygging av energiressursene i fylket.

Med bakgrunn i nevnte forhold og distriktets uttalelse i saken, vil Reindriftsagronomen gå i mot at det gis tillatelse til bygging av Kalvebakkelva kraftverk.

Uttalelsen er gitt i medhold av Områdestyrets fullmakt gitt i sak ST 01/08.”

Ishavskysten friluftsråd uttaler i brev datert 4.5.2011:

”...

Vi viser til vårt brev av 8.01. d.å., samt til friluftsrådets vedtak vedrørende mangelfulle undersøkelser i vasskraftutbygging, sendt NVE 19.10.2010. Vi minner også til brev fra Universitetet i Tromsø der de etterlyser vurderinger av geologi i konsesjonssakene i Tromsø-regionen. Vi forventer at disse påpekningene blir hensyn tatt generelt, og i denne saka.

Det omsøkte vassdraget er del av et svært viktig friluftsområde; nemlig Tromsøs byfjell. Det handler om store opplevelsesverdier, med stort kultur- og naturmangfold. Konsekvensene for folkehelsen, friluftsliv og framtidig geoturisme er ikke vurdert. Friluftsrådet ber NVE om å avslå søknaden. Det vises til begrunnelse under.

Feil i søknaden

I søknadens kap. 3.5 beskrives ” at det er lite friluftsutøvere i området”. Dette er positivt galt. Søknaden omfatter et av de klassiske og absolutt viktigste friluftsområder i Tromsø by, byfjellet. Her er også andre vesentlige mangler i søknaden som framstiller området som mindre verdifullt.

Om vassdragets og områdets kvaliteter

Kalvebakkvassdraget er vassdraget mellom Tromsdalstinden og Sollidalsaksla. Vassdraget har vakre små fosser og stryk, i Stordalen har elva meanderende partier, og fem vatn ligger på rekke og rad i Stordalen og Djupdalen. Kalkrik berggrunn gir grobunn for kalkkrevende planter. Utsikta til fjellheimen rundt er vidunderlig. Her er kulturminner fra samisk reindrift, og fra gruvedrifta i regi av Tromsøysund jernmalmfelter først på 1900 tallet. De tre bruene over Kalvebakkelva blei freda som nasjonale vegminner i 2008. Fossen og de tre bruene er et av regionens markante landemerker.

I vårt arbeid med kartlegging og verdivurdering av friluftsområder vurderer vi kulturminner, landskap, natur og friluftsliv samla. Vår vurdering er at området har stor verdi og betydning for allsidig friluftsliv, både som nærmiljø og utfartsområde. Byfjellet har mange brukere, både fra bydelen og bygdene rundt, fra byen og tilreisende turister.

God tilgjengelighet, skjønnheten, naturmangfoldet med flora, geologi, beitedyr og kulturminner gjør at området er mye brukt gjennom hele året. Vassdraget er nerven i dette unike byfjellet under Tromsdalstinden i Tromsø. Verdi som friluftsområde og landskap er stor. Området har stor naturvitenskaplig verdi og er mye brukt til naturvitenskaplige ekskursjoner.

Byfjellet - destinasjon for sport, turliv og reiseliv

Kommunens omdømme som turmål for tilreisende, fra Tromsø, Sør-Norge og utlandet har et mangfold av fasetter som overhode ikke er vurdert i søknaden. Områdets betydning for kulturbasert friluftsliv er ikke dokumentert. Det gjelder for alle friluftsliv- og sportstema.

Området er populært for terrengsyklismen som er i sterk økning i Tromsø, og kan være en viktig ressurs for turisme basert på fysisk aktivitet og natur. Den uberørte og dramatiske naturen er en viktig del av opplevelsen og promoteringa av sporten. Her er fisk i vatnene, selv om fisket foregår i mindre skala. Svært godt blåbærområde. Området inngår i de klassiske rutene på byfjellet, sommer og vinterturer. Brakkene i Djupdalen ble i sin tid inspirasjon for fjellvandring i byen. Det går også gamle flyttveger fra svensksamenes tid gjennom området.

Rutebeskrivelser om området, inkludert vandringa langs vassdraget er beskrevet som Jubileumsområde på turportalen GodTur.no Byfjellet i våre hjerter, i turboka "85 klassiske turer rundt Tromsø", Nordlys 2005, se Nasjonalbibliotekets database om Nordområdelitteratur her.

Naturmangfold og landskapsverdier - utvikling og verdiskaping

Geologien i er særegen, som tatt ut av ei lærebok; høypint landskap med glasiøle daler (U-daler, V-daler, hengende daler), dalsletter, sandurer, isbreer, isbreavsetninger og morenelandskap, bergartsformasjoner av glimmerskifer, marmor, dolomitt og leirskifer som sammen har skapt en rekke grotter, kløfter og dramatiske landskap.

Geologi og risiko er mangelfullt utreda i søknadene. Før man evt. vurderer å tillate flere inngrep i denne unike naturen, er det behov for en omfattende geologisk kartlegging og analyse av berggrunn og grunnforhold i løsmasser i dalførene og strandsonen.

Universitetet i Tromsø og friluftsrådet har i flere år samarbeidet om med guidede vandringsarrangementer, tilrettelagte løyper og en digital kalender som ble starta opp i 2009, se Naturlos. Samarbeidet mellom universitetet og friluftsrådet blir tatt videre, som Geopark med fokus på Naturmangfold. Det mangfoldige materialet i landskapene er tema vi skal utvikle for læring og formidling, i skole og utdanning og overfor turfolk og turister.

Dette temaet kommer ikke fram i søknadene. Omsøkte utbygginger vil innebære inngrep i de geologiske attraksjonene og gjøre denne satsinga lite uaktuell.

Mangler i beslutningsgrunnlaget

Søker konkluderer med at brukerinteresser/friluftsliv ikke vil bli påvirket i særlig grad, og at fordelene ved utbygging er større enn skadene og ulempene. Det er direkte feil og misvisende. Konesjonssøknadene er ikke tilstrekkelig utreda, og det foreligger ikke et godt nok beslutningsgrunnlag. Det er behov for dokumentasjon og egne konsekvensvurderinger om

- De kulturhistoriske verdiene tilknyttet gruvedrifta og turlivets historie
- Verdien av de gamle ferdselsvegane og fjord- og vassdragsnaturen
- Visualisering av kvalitetene i landskapet
- Sårbart fjord- og høypjellslandskap
- Landskapets verdi for sport, friluftsliv og naturturisme
- Geologi – både i forhold til turisme og flom- og skredproblematikken Geologer ved UiT har i brev av 4.12.2010 bedt NVE om å ikke godkjenne utbygging av kraftverk i regionen.
- Sumvirkningene de planlagte inngrep med endra vassføring vil ha overfor naturmiljøet i fjorden
- Sumvirkningene for trivsel og folkehelse og redusert omdømme som attraktivt reisemål.

Omsøkte konsesjon må sees i sammenheng med at det er planlagt utbygging av alle vassdrag og gjort andre større naturinngrep i Ramfjorden. Leirbakken og Eliasdalen er det nærmeste der et viktig friluftsområde er ødelagt.

NVE bes gjøre en helhetlig vurdering av sumvirkningene av mange inngrep, for naturen, landskapets kulturhistoriske betydning, for folkehelsa og kommunens omdømme som reisemål.

0-alternativet for Ramfjorden som resipient og landskap er ikke utreda. Kravene i Vanddirektivet i konsesjonssaker, der bl.a. hovedmålet er å sikre god miljøtilstand (tilnærma naturtilstand) i vatn, både vassdrag, grunnvatn og kystvatn må ivaretas.

Kraftutbygginger vil innebære omfattende tekniske inngrep med reguleringer, overføringer, inntak, rørgater, kraftstasjon, veger, tippdeponier og nettilknytning, og med tilhørende endringer av vassføring og hydrografi i resipienten. Dersom det blir gitt klarsignal for utbygging, vil Byffjellet som turområde bli sterkt berørt og opplevelsesverdiene tilsvarende redusert.

I og med at det i dag ikke er behov for å forsyne Troms med mer kraft, foreligger det ingen samfunnsmessig begrunnelse for å tillate noen av søknadene. Det kan ikke anses som forsvarlig med en forhasta søknadshandtering i et landskap som dette og med manglende kartlegginger og beslutningsgrunnlag.

Enhver utbygging i dette vassdraget og området frarådes. Friluftsrådet ber NVE om å avslå søknaden."

Ishavskysten friluftsråd har lagt ved rutebeskrivelse av Djupdalen og Stordalen/Rievdnávággi rundt.

Naturvernforbundet i Tromsø og omegn uttalte i brev av 2.5.2011:

"...

Innenfor influensområdet til Kalvebakkelta kraftverk er det registrert bl.a. artsrik gråorskog, heggeskog og kalklågurtskog. Videre i anleggsfasen vil tiltaket kunne komme i konflikt med hekkende rovfugl – tårnfalk og fjellvåk.

Vi mener at et varig inngrep som utbyggingen vil innebære, i dette geografiske nærområdet til Tromsø by, ikke kan forsvares da området fremstår som et av de botanisk sett rikeste områdene rundt Tromsø.

Friluftsliv og kulturlandskap

De tre bruene ved Kalvebakkelta er fredet som nasjonalt verdifullt veimiljø og har dokumentasjon av tre epoker i vakkert fossellandskap. Redusert vannføring vil redusere verdien av fossellandskapet. Kraftstasjonen vil bli lokalisert nær et vernet vegmiljø, og vil således påvirke nærområdet til dette kulturmiljøet rent visuelt.

Naturmangfold

Naturvernforbundet i Tromsø og omegn ber om at alle utbyggingsplaner om småkraftverk settes på vent til Tromsø kommune og Troms fylke har utarbeidet en samlet plan for småkraftutbygging jfr. § 8 i Lov om forvaltning av naturens mangfold – (føre-var-prinsippet)

Konklusjon

Naturvernforbundet i Tromsø og omegn ber at konsesjonssøknaden ikke godkjennes.”

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 16.9.2011 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

”...

Bakgrunn

Vi viser til brev der dere ber om Småkrafts kommentarer på mottatte høringsutsagn vedrørende konsesjonssøknaden for Kalvebakkelta kraftverk i Tromsø kommune i Troms fylke.

Følgende interessenter har gitt sitt høringsutsagn i saken:

- Tromsø kommune, foreløpig uttalelse
- Fylkesmannen i Troms
- Troms fylkeskommune
- Statens vegvesen
- Reindriftsforvaltningen Troms, Mauken/ Tromsdalen Reinbeitedistrikt
- Naturvernforbundet i Tromsø
- Ishavskysten friluftsråd

Tromsø Kommune, foreløpig uttalelse:

- Kommunen har innført 50 m byggeforbud på begge sider av Kalvebakkelta
- Kommunen støtter andre fagmyndigheter, og mener det ikke bør gis konsesjon
- Kommunen mener søknaden er ufullstendig når det gjelder friluftsliv og landskap

Småkraft AS sine kommentarer:

- Bortsett fra område ved inntak, og for tilbakeføring av vann til elva, vil vi tilpasse tiltaket slik at vi er mer enn 50 meter fra elva. Kraftstasjon og vei er endret grunna fredning av området, og er derved mer enn 50 meter fra elva.
- Se kommentarer til de respektive fagmyndigheter
- Søknaden har fulgt de normer som ligger til grunn, og vi trenger mer informasjon om hva som er ufullstendig for å kunne ta stilling til evt. tilleggsutredninger.

Fylkesmannen i Troms kommentarer:

- Fylkesmann går imot at det gis konsesjon basert på de biologiske verdier.
- Nett-tilkobling bør gå i kabel og ikke i linje
- Veg bør ha bom (for å hindre bilkjøring til fjells), og det bør tilrettelegges for friluftsfolk
- Mener at om det skal gis konsesjon bør minstevassføring være minst 200 l/s om sommeren, og 5-persentil om vinteren

Småkraft AS sine kommentarer:

- Biologiske verdier, mulige konsekvenser av utbygging og forslag til avbøtende tiltak er beskrevet i miljørapport. Rapporten konkluderer med angivelse av konsekvenser gitt at man gjennomfører avbøtende tiltak. I opprinnelig søknad er de avbøtende tiltak hensyntatt. I revidert forslag til stasjon og trase går vi noe lenger enn avbøtende tiltak, både med tanke på at anleggsvei fjernes i sin helhet, stasjons-plassering endres og tilbakeføring av vann til elv skjer høyere oppe.
- Nett-tilkobling vil legges i kabel, som vil følge rørtrase veitrase til tilkoblingspunkt.
- Det vil ikke lages permanent anleggsvei til inntaket. Om rørtrase er kjørbær med 4-hjulring vil vi stenge med bom som plasseres nede ved stasjonen.
- Behov for minstevannsføring om vinteren er drøftet i miljørapport, og synes å ha liten verdi.

Behov for større minstevannsføring om sommeren synes svakt begrunnet i uttalelsen.

Troms fylkeskommune, kommentarer:

- Fylkeskommunen retter innsigelse mot prosjektet med begrunnelse at tiltaket er i strid med fredning av de 3 bruene ved elva.*
- De er også bekymret for at kraftstasjonsutløp kommer for tett på øvre bru, og kan skade fundamenter*
- Dambrudd kan medføre skade på øvre bru.*
- Bevaring av innfallsport til byfjellet fra sør*
- Krav om kulturminnebefaring er ikke imøtekommet.*

Småkraft AS sine kommentarer:

- Basert på kommentarer fra Fylkeskommunen og Statens vegvesen har vi sammen med grunneiere sett på andre løsninger for plassering av kraftstasjon, og tilbakeføring av vann til elva. Det er vedlagt en grov beskrivelse av ny løsning, med kartskisser. Småkraft vil kontakte Fylkeskommunen og Statens vegvesen for å ta i stand ett møte med Vegvesnet og Fylkeskommunen for å orientere om dette. Vi prøver å ta dette gjort før sluttbefaring.*
- Avløp er flyttet høyere opp i elva ved ny løsning*
- Mulige skadevirkninger av dambrudd vil reduseres sterkt ved redusert volum i inntaksdam. Dette tema vil være gjenstand for gjennomgang under detaljplaner når volum av dam er mer klarlagt. Damvolum på 3000 m³ synes å være noe i overkant av hva det er behov for med tanke på et driftsikkert inntak.*
- Tursti som går opp ved Kalvebakkselva er lite brukt, og bratt og sleip i den første stigningen. Tilrettelegging for tursti i forbindelse med prosjektet vil gi en vesentlig sikrere og lettere tilkomst til byfjellene fra sør.*
- Kulturminnebefaring ut over det freda området rundt de 3 broene er ikke avslått, men vi finner det mest naturlig å ta denne typen befaringer i forbindelse med detaljplaner.*

Statens vegvesen sine kommentarer

Retter innsigelse mot prosjektet grunnet 3 forhold:

- Avkjøring fra E8- inn/ut -kjøring, samt bevaring av vegmiljø*
- Bygging av veg gjennom freda område*
- Bygging av kraftstasjon nær freda område*

Småkraft AS sine kommentarer:

- Viser til kommentarer til fylkeskommunen sin innsigelse når det gjelder freda område.*
- Når det gjelder avkjøring vil ny løsning innebære vesentlig mindre aktivitet på freda område. Også rent visuelt vil anleggsaktivitet skjules bak bolighus og skog. Det er ikke behov for nye avkjørsler.*

Mauken/Tromsdalen reinbeitedistrikt og Reindriftsforvaltningen i Troms, kommentarer:

Reindriften går mot prosjektet grunna tiltaket berører ett sentralt reinbeiteområde.

Hovedbegrunnelsen er at det anlegges veier som vil «åpne opp området»

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft er i dialog med reinbeite distriktet om prosjektet og løsninger for at næringen skal få minst mulig ulemper av tiltaket, og evt. om tiltaket kan gi positive bidrag til reindriften. Så langt er det viktigste momentet for Reindriften at det IKKE vil bli permanent anleggsvei til inntaket. Med 100 % nedgravd rørgate, og svært lite neddemt areal er de permanente konsekvensene for reindriften meget små. Vi vil ha en god dialog med næringa også i byggefasen for at også konsekvensene her skal bli minst mulig.

Naturvernforbundet i Tromsø, kommentarer:

Naturvernforbundet går imot prosjektet grunnet; -Biologisk mangfold, -Friluftsliv, - Kulturminner og kulturlandskap samt naturmangfold.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft mener en utbygging av småkraftverk gir små inngrep i naturen. Ved å grave ned rørgaten vil det på sikt revegeteres og inngrepet vil således bli mindre synlig. Viser ellers til kommentarer til fylket og fylkesmann på samme tema.

Ishavskysten friluftsråd, kommentarer:

Friluftsrådet går imot søknaden begrunnet med følgende hovedpunkter:

- Feil i søknaden kap. 3.5
- Vassdraget og områdets kvaliteter, inkl. naturmangfold og landskapsverdier
- Mangler i beslutningsgrunnlaget
- Omfattende tekniske inngrep

Småkraft AS sine kommentarer:

- Det virker her som man snakker om området som liggere noe høyere i vassdraget enn inntaksdammen. Småkraft og grunneiere er enig i at byfjellene er ett viktig friluftsområde, men selve tiltaksområdet for kraftverket er lite brukt i friluftssammenheng. Vi kan ikke se at rørgaten, etter at den er revegetert, vil være til vesentlig sjenanse for turbruken i området. Kan heller ikke se at søknaden er feil i kap. 3.5.

-For verdier om naturmangfold og landskap viser vi til våre kommentarer til fylkesmann
-Småkraft mener friluftsrådet påstand om at konsesjonssøknadene gir mangelfullt beslutningsgrunnlag, ikke medfører riktighet.

Småkraft kjenner seg ikke igjen i den generelle uttalelsen. Vi har utarbeidet søknad etter gjeldende mal med de utredningene som kreves. NVE har akseptert søknaden for høring og vi mener således at utredningsplikten er oppfylt.

-Det synes som Friluftsrådet i sin liste over inngrep må ha tatt utgangspunkt i en annen søknad. I Kalvebakkelva er det verken; reguleringer, overføringer eller tippdeponier. Å påstå at Byfjellene som turområde blir sterkt berørt av tiltaket er en drøy påstand som faller på sin egen urimelighet.

Småkrafts konklusjon:

Vi mener at fordelene ved en utbygging av Kalvebakkelva er større enn ulempene. Vi har tatt hovedpunkter fra høringsuttalelser til følge, og utarbeidet ny løsning for stasjonsområde m.m. som vil gi vesentlig lavere ulemper, og noen flere fordeler.

Norge trenger mer fornybar energi! For å realisere en småkraftutbygging, er den avhengig av at de som innehar rettighetene til ressursene griper fatt i muligheten og iverksetter utbygging. Småkraft har etter 27 ferdig bygde kraftverk fått god erfaring med å rydde, revegetere anleggsområder. Vi har fått positive tilbakemelding på utført arbeid og vi har fått byggeskikkspris på Oftedal i Sirdal kommune. Vi ber derfor NVE vektlegg de positive virkningene prosjektet vil medføre i den videre behandlingsprosessen."

Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse

Reindriftsforvaltningen i Troms kom med en tilleggsuttalelse, datert 17.10.2011, etter NVEs sluttbefaring der det presiseres at forvaltningen går imot at Kalvebakkelva kraftverk realiseres. Planene kommer i konflikt med viktige reindriftsinteresser som naturlige trekkveier og viktige vårbeiteområder/kalvingsområder. Området sør og vest for Tromsdalstinden vil bli mer tilgjengelig for folk, noe som øker konfliktpotensialet mellom reindriftsnæringen og andre brukere av området.

Mauken/Tromsdalen Reinbeitedistrikt v/Tore Anders Oskal, uttaler den 3.11.2011 at distriktet allerede er et hardt rammet reinbeitedistrikt hva gjelder inngrep i reinbeiteområdene.

Reinbeitedistriktet spenner over tre kommuner; Målselv, Balsfjord og Tromsø og opplever et enormt

press på beitearealene i form av ulike typer inngrep. Inngrepene kan derfor ikke bli sett på isolert, alle må ses samlet for hele reinbeitedistriktet. I nåværende situasjon er reinbeitedistriktet så innsnevret av inngrep at en står helt på kanten av overlevelsessevne i følge uttalelsen.

Mauken/Tromsdalen reinbeitedistrikt går helt i mot denne utbyggingen. Reinbeitedistriktet opplever et sterkt press fra Tromsdalssiden og ferdselen til Tromsdalstinden. Ved utbygging her vil det bli økt trafikk ved Kalvebakken, noe som reinbeitedistriktet ikke kan akseptere da dette området blant annet er et meget sentralt kalvingsland.

Med bakgrunn i tidligere høringsuttalelser sendte **Småkraft AS** inn følgende endringer til prosjektet, datert 10.1.2012:

”

(...)

Alternativ plassering av kraftstasjon og tilbakeføring av vann

Alternativet er etablert for å vise ett prosjekt som gir minst mulig inngrep i landskapet, spesielt i det freda området ved de 3 broer. Det har også vært vurdert å føre vannet tilbake til elven ennå lenger oppe, men grunna den dype kløften vil dette både økonomisk og miljømessig bli en dårligere løsning.

Trasé for rørgate vil i hovedsak følge det omsøkte alternativ, men vil avvike noe fra dette de siste 300 meter ned mot stasjon. Se tegning 400 for å sammenligne. Kartet viser stasjonsplassering og rørgatetrasé fra søknad. Rørtrasé, kraftverk og utløpsrør for alternativ vist på befaring er tegnet inn i samme kart/kartutsnitt. Midlertidig anleggsvei opp den bratte kneika er tegnet inn med lys grå farge. Tilkost til kraftverket er også merket med lys grå farge fra eksisterende vei. Vei fra opprinnelig søknad er vist med mørk grå farge.

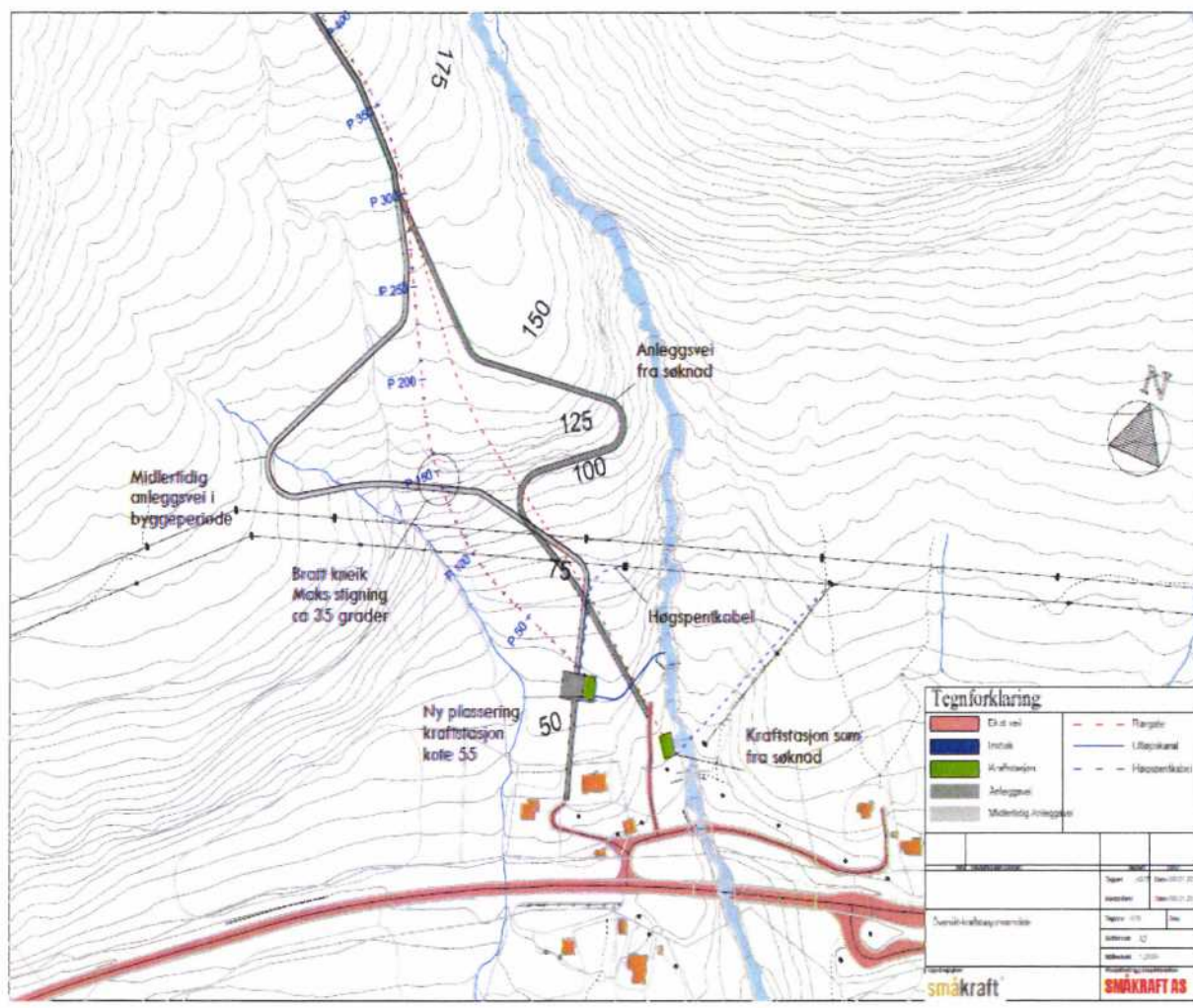
I det bratteste parti for rørgaten har vi valgt å legge rørgaten litt lenger mot syd-vest (se detaljkart). Dette både begrunnet i ny plassering av kraftverket, og i at det er ett naturlig søkk i terrenget som man kan legge rørgaten i. På det bratteste her er det ca. 35 grader, som ved detaljprosjektering nok kan reduseres med ennå noen grader (terrengjustering), da det her er snakk om en veldig kort strekning, men god tilkomst på begge sider. Basert på erfaringer fra andre anlegg vil det her gå greit å dekke til rørgaten.

(...)

Bortsett fra det som er vist på vedlagt kart er den største endringen fra søknad at vi ikke trenger noe vei til inntak, da vi (bortsett fra lys grå strek på vedlagt kart) bruker rørgatetrasé som anleggsvei, og tilbakefører denne for revegetering etterpå. Også anleggsveien som er markert med lys grå strek vil bli overflødig etter byggingen er avsluttet, og vil tildekkes for naturlig revegetering.

Med alternativ løsning vil man fra området ved de 3 bruer ikke se andre inngrep fra kraftverket enn trasé for avløpsrør. Denne vil graves ned i sin helhet, og trase vil gro til. Fra eksisterende vannverk og videre nedover mot bruene vil man heller ikke føre vann fra elven. Overfor vannverksdam vil vannføringen i elven reduseres som omsøkt.

(...)

Figur 1: Alternativ kraftverksplassering

Oppsummering av alternativ

Med kraftverk og tilførselsvei tilbaketrukket vil negative konsekvenser for landskap, og det verna området ved de 3 bruer, bli kraftig redusert. Med utløpet lenger opp i elven blir inngrepet samkjørt med eksisterende inngrep, og man får full vannføring på en lengre strekning enn i opprinnelig søknad. Når anleggsvei fjernes vil tilkomsten til fjellet bli omtrent like vanskelig/enkel som i dag, og vi kan derved ikke se at ulempene for reindriften blir øket noe særlig etter anleggsperioden er ferdig. Rørtrasé/veistubb vil gro naturlig til når ikke veien blir beholdt, og negative konsekvenser for landskap, reindrift og anna bruk av området vil bli minimal.

Med nett-tilknytting via nedgravd kabel vil også dette inngrepet i landskapet fjernes.

På positiv side blir produksjon av ny fornybar energi redusert helt marginalt, men kostnader ved tiltaket også er tilnærmet uendret. Verdiskapingen er dermed beholdt på samme nivå som opprinnelig søknad.

Vi mener, basert på overstående, at fordelene ved en utbygging av Kalvebakkelva er større enn ulempene. Europa og Norge trenger mer fornybar energi! For å realisere en

småkraftutbygging, er man avhengig av at de som innehar rettighetene til ressursene griper fatt i muligheten og iverksetter utbygging.”

NVE sendte endringene på begrenset høring den 16.1.2012 og fikk inn følgende uttalelser, her gjengitt som sammendrag:

Tromsø kommune, datert 20.2.2012:

De beskrevne endringer vil innebære forbedringer med hensyn til kraftverksutbyggingens konsekvenser for landskap og vernet av bru- og veimiljøet, sammenlignet med tidligere versjoner av konsesjonssøknaden. Selv om de beskrevne endringer anses som positive i forhold til vei- og brumiljøet og landskapet i tilknytning til dette, tilsier sammenfallet av kulturminneinteresser, friluftslivsinteresser og verdien av vegetasjonen som kan knyttes til elva og berggrunnen, at Tromsø kommune ikke endrer sin anbefaling om at det ikke gis konsesjon som omsøkt.

Troms fylkeskommune, datert 15.2.2012:

TFK har tidligere fremmet innsigelse til prosjektet. De kan ikke se at den nye alternative plasseringen av kraftstasjon og rørgate imøtekommer deres tidligere innvendinger i tilstrekkelig grad og opprettholder innsigelsen. Inngrep i elveleiet eller endring av vannføring nedenfor kote 100 vil ikke være forenlig med vernehensikten.

Statens vegvesen – Region nord, datert 20.2.2012:

Viser til tidligere uttalelse vedrørende innsigelse og kan ikke se at de nye opplysningene medfører noen vesentlige endringer. De opprettholder sin innsigelse basert på at avkjøringen fra E 8 fremdeles ikke er avklart fra tiltakshavers side og at kraftstasjonens og vegens plassering fremdeles vil være synlig og medføre store inngrep i naturen rundt det fredete veimiljøet.

Reindriftsforvaltningen i Troms, datert 16.2.2012:

Reindriftsagronomen ser ingen endringer i konsekvens for reindriften i området ved en evt. flytting av selve kraftstasjonen. Forvaltningen viser imidlertid til tidligere korrespondanse i saken og presiserer igjen at de stiller seg negativ til prosjektet.

Ishavskysten friluftsråd, datert 21.2.2012:

Den justerte planen medfører ikke noen vesentlige endringer med hensyn til bedre naturmiljø. Kalvebakkvassdraget er en del av Byfjellene i Tromsø som er et svært viktig friluftsområde for Tromsø by. Fjellsidene er bratte og det er få oppganger til fjellet. Friluftsrådet mener at inngrepene fra småkraftutbygginger er svært skjemmende og blir mye større enn tillatt. Storskalalandskapet i Ramfjorden er ikke kartlagt og verdivurdert, og sumvirkninger ikke vurdert. Kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, særlig er verdien for friluftsliv og landskap sterkt underkommunisert i søknaden. Kalvebakkkelva kraftverk vil forringe store verdier for natur, friluftsliv og landskap i Tromsø, og de fraråder at konsesjonen for Kalvebakkkelva kraftverk blir gitt i noen form.

FNF Troms, datert 24.2.2012:

FNF fraråder at konsesjon blir gitt med bakgrunn i at tiltaket vil gi store negative konsekvenser for friluftslivet i Tromsøområdet, endre et storslått og verdifullt fjordlandskap, forringe biologisk mangfold og miljøtilstand, samt gi liten kraftproduksjon og samfunnsnytte. De mener at kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, særlig hva gjelder verdien for friluftsliv, landskap og geologi som har blitt undervurdert i søknaden. Utbyggingspresset i Troms er stort og tempoet høyt. Utbyggingen er preget av en bit-for-bit gjennomføring etter først til mølla prinsippet, hvor verdifulle områder for

natur, friluftsliv, kultur, reindrift og biologisk mangfold går tapt. FNF anbefaler at det blir gjort en helhetlig landskapsanalyse av landskapet i Ramfjorden samt at de omfattende inngrepene som er planlagt i området må bli sett i en helhet der samlet belastning blir vurdert.

Kari Sonja Ekeland m.fl., (Eier av fritidsbolig på festetomt som grenser til Kalvebakkelva), datert 23.2.2012:

Har ikke tidligere hatt kjennskap til tiltaket og er kritisk til utbyggingen. Dette bunner bl.a. i en bekymring angående oversvømmelse av tomten som ligger nært elva. Ved større svingninger i vassføring og mulig brist i demningen, vil dette føre til dramatiske konsekvenser. De er også bekymret for drikkevannstilgang fra elva. Planlegging av tørlegging av elva vinterstid, forurensing av vann under utbyggingsprosessen og ei lav minstevassføring, gjør at det vil være umulig å benytte elva som drikkevannskilde. Det er heller ikke gitt hvordan alternative vannkilder vil fungere. De mener at konsekvensene for kulturlandskapet med de vernede bruene, betydningen for biologisk mangfold, i tillegg til betraktninger rundt effekten for boligene ved vassdraget, i stor grad har blitt ubetydeliggjort. Det påpekes at kartleggingen av biologisk mangfold er foretatt seinhøstes, noe de mener er for seint.

I e-post datert 20.3.2012 kommenterer **Småkraft AS** de innkomne høringsuttalelsene fra begrenset høring:

(...)

Tromsø kommune kommentarer:

De beskrevne endringer vil innebære forbedringer med hensyn til kraftverksutbyggingens konsekvenser for landskap og vernet av bru- og vegmiljøet, sammenlignet med tidligere versjoner av konsesjonssøknaden.

I Kalvebakkelva er det et sammenfall av verneinteresser knyttet til både til kulturminner og naturforekomster (mangfoldig flora) som har direkte sammenheng med elva. Brumiljøet omfattes av Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner, og det vises til at Statens vegvesen arbeider med oppgradering av dette vegmiljøet gjennom en forvaltningsplan (brev av 12. april 2011). Samtidig er de øvre delene av vassdraget en del av et viktig friluftsområde for Tromsø by og som ved økt utbygging i byområdet vil bli viktigere som friluftsområde, ikke minst utfra sentral lokalisering og sitt preg av å være urørt.

Så selv om de beskrevne endringer anses som positive i forhold til veg- og brumiljøet og landskapet i tilknytning til dette, tilsier sammenfallet av kulturminneinteresser, friluftsinnteresser og verdien av vegetasjonen som kan knyttes til elva og berggrunnen, at Tromsø kommune ikke endrer sin anbefaling om at det ikke gis konsesjon som omsøkt.

Småkraft AS sine kommentarer:

Tromsø kommune har i sin vurdering kommentert de endringer som er planlagt. For alle punkter ser kommunen endringene som positive.

Når det gjelder utløpskanalen vil denne ikke som kommunen kommenterer fjerne terrenget som vegg i landskapsrommet mellom elven og eksisterende bebyggelse. Områdets plassering, nært fjorden og delvis sydvendt tilsier at det er meget god gjenvekst i området. Med en riktig tilbakeføring av terrenget vil dette bli gjengrodd på få år. Ved å samordne utløp av kraftverk og inntak på vannverk vil terrenget fremstå med en bedre estetisk utforming enn det er i dag. Med de positive endringene som gjøres i prosjektet er Småkraft uenig i Troms kommunes konklusjon som tilsier at de ikke anbefaler konsesjon.

Troms fylkeskommune:

Fylkeskommunen mener at den endrede plassering ikke imøtekommer tidligere innvendinger i saken i tilstrekkelig grad. De mener vannet må føres tilbake over kote 100 og at terrenget er for bratt til at det kan tilbakeføres til fulle uten at det står igjen skjemmende sår i terrenget.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft er uenig i kommentar til tilbakeføring av terreng og viser til kommentar under Tromsø kommune. Ved å plassere utløp ovenfor kote 100 vil det bli et dårligere prosjekt både teknisk/økonomisk og miljømessig. Terrenginngrepene vil bli betydelig større.

Statens vegvesen, kommentarer:

Statens vegvesen opprettholder sine innsigelser til prosjektet som baserer seg på følgende:

- Avkjøring fra E 8 er ikke avklart fra tiltakshavers side.*
- Kraftstasjonen og vegens plassering vil fremdeles være synlig og medføre store inngrep i naturen og området rundt det fredede vegmiljøet.*

Småkraft AS sine kommentarer:

Det er vanlig praksis at det søkes om avkjøringstillatelse etter at det er gitt eventuell konsesjon. Vegens utforming i området tilsier at veglovens krav til sikt vil kunne oppnås i avkjørselspunktet. Kraftstasjonen og veg til denne vil ikke medføre store inngrep som er synlig fra broene. Viser til kommentar under Tromsø kommune.

Reindriftsforvaltningen og Mauken / Tromsdalen reinbeitedistrikt, kommentarer:

Reindriftsforvaltningen henviser til tidligere uttalelse.

Småkraft AS sine kommentarer:

Viser til kommentarer gitt i brev av 16.9.2011.

Forum for Natur og Friluftsliv, kommentarer:***Konklusjon***

En eventuell småkraftutbygging av Kalvebakkelva vil gi store negative konsekvenser for friluftslivet i Tromsøområdet, endre et storslått og verdifullt fjordlandskap, forringe biologisk mangfold og miljøtilstand, samt gi liten kraftproduksjon og samfunnsnytte. Kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, særlig hva gjelder verdien for friluftsliv og landskap som har blitt undervurdert i søknaden, og geologi.

FNF Troms er kritisk til Kalvebakkelva kraftverk som vil forringe viktige verdier for natur, friluftsliv, landskap og biologisk mangfold i Tromsøområdet, og fraråder med dette at konsesjonen for Kalvebakkelva kraftverk blir gitt uansett alternative lokaliteter for kraftstasjon og tilbakeføring av vann.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft er uenig i konklusjon til FNF. Viser til kommentar gitt ovenfor og i brev datert 16.9.2011.

Ishavskysten friluftsråd, kommentarer:

Ishavskysten er uenig i at fordelene ved utbygging av Kalvebakkelva kraftverk er større enn ulempene. Begrunnelse er tilsvarende som i tidligere uttale samt at det er kommentert andre utbygginger i området der inngrepene er svært skjemmende og mye større enn tillatt.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft viser til tidligere kommentarer for generell bruk av området men vil presisere at Småkraft er opptatt av å følge gitte vedtak fra NVE. Det vil i en anleggsfase være inngrep som er godt synlige men etter at utbyggingen er ferdig vil terreng bli tilbakeført som avklart i detaljplaner. Småkraft er ikke ansvarlig for andre utbygginger og synes det er uheldig at dette blir brukt mot Kalvebakk prosjektet.

Kari Sonja Ekeland, kommentarer:

Ekeland kommenterer to hovedpunkt, fare for oversvømmelse og elva som drikkevannskilde.

Småkraft AS sine kommentarer:

Kraftstasjon vil bli plassert ca 300 meter i luftlinje ovenfor utløp i fjorden. Inntaksdammen vil ha en avstand på ca 1.6 km. Konsekvenser ved brudd på dam og trykkrør er kommentert i kap 3.15 i konsesjonssøknaden. I forhold til konsekvens for den eldste broen ved Kalvebakk vil en endret plassering bedre dette betydelig. Småkraft er pliktig å opprettholde de rettigheter som er etablert i elven. Ved en eventuell utbygging vil forhold rundt drikkevann bli tatt vare på.

Vi mener endringene er betydelig for Kalvebakk kraftverk. Prosjektet vil når det eventuelt står ferdig ha en bedre estetikk enn området har i dag. Vi ber derfor NVE vektlegg de positive virkningene prosjektet vil medføre i den videre behandlingsprosessen. ”

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader**Om søker**

Søker for Kalvebakkelva kraftverk er Småkraft AS. Dette er et produksjonsselskap etablert av fire selskaper i Statkraftalliansen. Selskapet eies av Statkraft AS, BKK, Agder Energi og Skagerak Energi.

Småkraft AS har inngått avtale med grunn- og fallrettseierne langs Kalvebakkelva.

Om søknaden

Det søkes om tillatelse etter vannressursloven § 8 for utnyttelse av Kalvebakkelva i Tromsø kommune til kraftproduksjon. Elva har utløp i Ramfjorden.

I opprinnelig søknad var det lagt opp til å utnytte et fall på 255 meter mellom inntak på kote 290 og kraftstasjon på kote 35. Etter høring og befaring av tiltaksområdet kom det frem at kraftstasjonsplasseringen ville komme i direkte konflikt med de tre generasjonene bruer over Kalvebakkelva som ble fredet i 2008.

Søker sendte inn planendringssøknad datert 10.1.2012 der kraftstasjonen er flyttet nordvestover til kote 55. De nedre delene av rørgaten fra kraftstasjonen på kote 55 og 300 m oppover, avviker noe fra opprinnelig søknad. Anleggsvei/adkomstvei til inntak er forandret fra permanent til midlertidig. NVEs vurdering av prosjektet er gjort med bakgrunn i planendringssøknad datert 10.1.2012.

Kraftverket er planlagt med en installert effekt på maksimalt 3,1 MW som vil gi en årlig middelproduksjon på ca. 10 GWh. Utbyggingen vil berøre en elvestrekning på ca. 1130 meter. Søker foreslår slipp av minstevannføring på 120 l/s i perioden 1. juni til 30. september. Videre foreslår søker å slippe 60 l/s i periodene 1. mai til 31. mai og 1. oktober til 31. oktober. Det planlegges ikke minstevannføring på vinteren når området er snødekt.

Beskrivelse av området

Kalvebakkkelva kommer fra fjellområdet som er avgrenset av Ramfjorden i sør, Balsfjorden i vest og Tromsdalen i nordøst. Området er preget av bratte lier fra fjorden og opp på fjellet. Kalvebakkkelva går i relativt flatt terreng i de øvre delene av vassdraget, før den går i bratte stryk og fosser ned til Ramfjorden. Nedbørfeltet består hovedsakelig av snaufjell. Høyeste punkt i feltet er om lag 800 meter over havet.

Influensområdet ligger i svakt oseanisk vegetasjonsseksjon og vegetasjonen består av mellomboreal gråorskog i de nedre deler, og en overgang til nordboreal bjørkeskog og blandingsskog høyere oppe. Berggrunnen i området består av glimmergneis i nedre del av vassdraget og marmor fra ca. kote 100. Der elva flater ut på ca. kote 270 kommer glimmergneisen tilbake. Lokalklimaet betegnes som svært gunstig i et regionalt perspektiv. Området ligger beskyttet til inne i den smale fjorden, og er sørvendt.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Elva har ikke tidligere blitt utnyttet til kraftproduksjon. Det er ingen inngrep i inntaksområdet. Kraftstasjonsområdet ligger like ved bebyggelse. E8 krysser elva nedenfor planlagt kraftstasjon, og her ligger det fredete veimiljøet rundt Kalvebakkkelvas tre broer. Forsvaret har et vanninntak i elva der utløpskanalen er planlagt. Eksisterende 22 kV kraftlinje passerer utbyggingsområdet like ovenfor planlagt kraftstasjon og det er en transformator som dekker lokalt forbruk på motsatt side av elva.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt på ca. kote 290. Dammen er tenkt utført i betong, med høyde ca. 3-4 m og lengde ca. 30 m. En inntakskonstruksjon med varegrind og stengeanordning bygges i enden av inntaksdammen på vestsiden av elva. Dammen tenkes plassert rett nedstrøms en liten foss. Neddemt areal er beregnet til ca. 1500 m².

Rørgate

Det er søkt om å legge rørgate fra inntaket til kraftstasjon, en lengde på ca. 1165 m. Rørgaten skal graves eller sprenges ned på hele strekningen. På de øverste 200 meterne vil rørgata gå gjennom en nut, som det vil være nødvendig å sprengre seg gjennom. Det er bratte kanter langs elva i de øverste delene, og det vil i følge søker være nødvendig med skjæringer her.

Det bratteste partiet i traseen er på ca. 35 grader på en kort strekning. Her vil det i følge søker være mulig å redusere med noen grader ved terrengjustering og det vil være mulig å dekke til røret.

Det vil ryddes en ca. 20 meter bred trasé for legging av rør.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt plassert ved kote 55 på vestsiden av Kalvebakkkelva. Selve bygget vil være på ca. 80 m² og totalt opparbeidet areal vil være ca. 500 m². Stasjonen er planlagt for installasjon av en

flerstråles peltonturbin. Kraftstasjonen er planlagt med en maksimal driftsvannføring på 1450 l/s og en minimumsdriftsvannføring på 70 l/s. Til sammenligning er middelvannføringen ved inntaket beregnet til 725 l/s og alminnelig lavvannføring til 59 l/s.

Kraftstasjonen vil i samarbeid med kulturminnemyndighetene utformes slik at den harmonerer best mulig med bruene og ikke reduserer verneverdien.

Elektriske anlegg

Kraftverket vil installeres med en generator med ytelse på 3,4 MVA og en spenning på 0,69 kV. Transformatoren får en ytelse på 3,4 MVA og en omsetning på 0,69/22 kV. Kraftverket vil bli tilkoblet med en ca. 100 m lang jordkabel.

Veier

Søker har gått bort fra permanent adkomstvei fra kraftstasjon til inntak. Det er planlagt å etablere en midlertidig adkomstvei på ca. 400 m. Fra ca. kote 170 og opp til inntaket vil søker bruke rørgaten som anleggsvei.

Massetak og deponi

I følge søknaden vil det ikke være behov for massetak i anleggsområdet og det vil heller ikke være behov for deponering av overskuddsmasser utover det som benyttes til veibygging og rørtrasé.

Hydrologisk grunnlag

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 11,7 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 725 l/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,14 % og snaufjellandelen er på 98 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende sommer- og vårflokker, men regnflokker forekommer utover høsten. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 122 og 30 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 59 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1450 l/s og minste slukeevne 70 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 120 l/s i perioden 01.06 til 30.09 og 60 l/s i periodene 01.05 til 31.05 og 1.10 til 31.10.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Kalvebakkkelva kraftverk til ca. 10 GWh fordelt på 4,1 GWh vinterproduksjon og 6,1 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 20,6 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 2,02 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Arealbruk

Komponent	Areal (dekar)	Permanent/Midlertidig
Rørtrasé	0,8	Permanent
Dam og inntak	1,2	Permanent

Kraftstasjon	0,5	Permanent
Adkomstvei kraftstasjon	0,1	Permanent
Anleggsvei med rørgate	5,0	Permanent
Totalt permanent	7,6	
Rørtrasé og vei	22	Midlertidig
Riggområde, kraftstasjon	2	Midlertidig
Riggområde inntak	1	Midlertidig
Totalt midlertidig	25	

Det er forutsatt at rørtrasé og anleggsvei til inntak legges sammen og er her oppgitt som vei. I tillegg er det en kortere strekning hvor rørtrasé og vei er adksilt hvor det er brukt en bredde på fire meter som arealbruk til rørtrasé.

Eiendomsforhold

G.nr	B.nr	Hjemmelshavere i Tromsø kommune pr. 2007
26	1	Reidun Sundsvoll
27	3	Tordis Helene Richardsen

Småkraft AS har inngått avtale med alle grunn- og fallrettseiere.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet er avsatt som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF) i Kommuneplan for Tromsø.

Samlet plan (SP)

Det omsøkte prosjektet er under grensen for behandling av SP og kan således konsesjonsbehandles. Vassdraget er ikke tidligere behandlet i SP, og prosjektet kommer ikke i konflikt med andre større kjente vannkraftprosjekter.

Inngrepsfrie områder (INON)

Utbyggingen vil medføre et tap på 1,84 km² INON-areal i inngrepsfri sone 2 (1-3 km fra tyngre tekniske inngrep).

Verneverdier

De tre bruene over Kalvebakkelva ble fredet i 2008 gjennom "Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner" utarbeidet av Statens vegvesen, jf. kulturminnelovens § 22a.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket er omsøkt med en slukeevne tilsvarende 200 % av middelvannføringen. Foreslått minstevannføring på 120 l/s i perioden 01.06. til 30.09. og 60 l/s i perioden 01.05 til 31.05 og 1.10 til 31.10. De største flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen, men de mindre toppene vil bli borte. Det planlegges ikke slipp av minstevannføring på vinteren, så i store deler av året vil elva være helt tørrlagt. Ifølge "Skjema for dokumentasjon av hydrologiske forhold" vil det være overløp over dammen 47 dager i et middels år. I 24 dager vil vannføringen være under summen av minste slukeevne og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 30 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen er høy og i liten grad ivaretar vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp kun få dager i året. Etter vårt syn er det landskap, friluftsinnteresser, kulturminner og biologisk mangfold som vil bli sterkest berørt ved en reduksjon i vannføring. Dette er omtalt nedenfor.

Reindrift

Reindrift har stor betydning i samisk og lokal sammenheng når det gjelder økonomi, sysselsetting og kultur. Tap av beiteland og sperring av flytt- og trekkleier som følge av arealinngrep er trolig den største trusselen mot reindrift i tiden fremover.

Det omsøkte tiltaket ligger innenfor Mauken og Tromsdalen reinbeitedistrikt og berører områdene i Tromsdalen, Ramfjordnesfjellet og fjellpartiet mellom Rievdnevaggi og Eliasdalen (mot Ramfjorden). Tiltaket vil i følge reinbeitedistriktet og Reindriftsforvaltningen i Troms berøre naturlige trekkveier og viktige vårbeite- og kalvingsområder. Området brukes også mye på høsten, før reinen flyttes til vinterbeiteområdene lengre sør.

Distriktet og forvaltningen går i mot utbyggingen. Reinbeitedistriktet opplever et sterkt press fra Tromsdalssida og ferdselen til Tromsdalstinden. Ved en eventuell utbygging vil det bli økt trafikk ved Kalvebakken selv uten veg opp til inntaket mener de. Reinbeitedistriktet kan ikke akseptere økt aktivitet, da dette området blant annet er et meget sentralt kalvingsland. Slik det er i dag er ikke området nord for E8, fra Ramfjorden til Tromsø spesielt tilrettelagt med hensyn til friluftsliv og annen bruk. Denne bruken er kanalisert inn Tromsdalen og Fløya. Området er derfor relativt lite brukt av allmennheten, og således et viktig område for reindrifta.

Søker mener at med helt nedgravd rørgate, og svært lite neddemt areal så vil de permanente konsekvensene for reindriften være meget små.

NVE hadde et møte med reinbeitedistriktet i Tromsø den 7.3.2012 i forbindelse med behandlingen av flere saker som vil berøre distriktet hvor det ble fremmet krav om konsultasjon. Her var også en representant fra områdestyret til stede. Distriktet påpekte at NVE er nødt til å se sakene i sammenheng. De er skeptiske til naturinngrepene i denne saken, og oppfatter de som større enn de øvrige sakene. Dersom man tillater inngrep ett sted vil dette føre til forringelse av området, noe som vil gi ringvirkninger for reindrifta ved at andre områder blir enda mer viktige enn de er i dag.

Området ligger på solsiden, og blir derfor tidlig bart. Ifølge distriktet kommer reinen inn i midten av april og beiter mye her. Angående kalvingslandet så sier reinbeitedistriktet at det er vanskelig å dele inn dette i ulike deler, fordi flokken sprer seg over hele kalvingsområdet på våren. Ettersom halvøya

benyttes av ulike interesser som f.eks. friluftsliv, har reinbeitedistriktet behov for å utnytte hele kalvingsområdet. Inngrepet kan medføre at simlene unnviker områdene helt. Det i seg selv vil være en meget stor negativ effekt for reindriften i området. Distriktet uttaler at reinen ikke bør utsettes for flere forstyrrelser slik området fremstår i dag.

Konsekvensene for reindrift i Mauken og Tromsdalen reinbeitedistrikt ble også omtalt i forbindelse med at NVE behandlet 10 søknader om bygging av kraftverk i Sørfjorden i Ullsfjorden. Av de 10 ga NVE anbefaling til OED om å gi tillatelse til tre av kraftverkene og negativ innstilling til seks av kraftverkene. I tillegg ga NVE avslag til ett av kraftverkene. I vurderingen som ligger til grunn i NVEs innstilling i Sørfjorden er forholdet til flyttleier og beiteområdet vektlagt. Det er bl.a. lagt vekt på at nye inngrep ikke skal være til hinder for flyttlei ned til oppsamlingsområdet eller legge beslag på gode vår- og sommerbeiter i området.

NVE er klar over at distriktet opplever et sterkt press på arealene. Distriktet driver i et område som ligger nærme Tromsø by med den aktivitet dette medfører av utfart og annen virksomhet. Effekten på reindriften vil være avhengig av hva som foregår i andre beiteområder. Reindrift er arealkrevende og er avhengig av flere gode beiteområder i beiterotasjonssystemet. Forstyrrelser eller inngrep kan føre til at reinbeitedistriktet blir dårligere rustet for fremtiden i og med at det kan bli færre gode alternative beiteområder. Slik NVE forstår det så er gode kalvingsområder en begrensende faktor, og dermed svært viktige for næringen. Et godt kalvingsområde skal blant annet tilby dyrene stillhet og ro samt godt vårbeite.

NVE er av den oppfatning at en utbygging av Kalvebakkkelva kraftverk vil kunne påvirke viktige arealer for reindrift som kategoriseres som særverdiområder. I følge Olje- og energidepartementets (OED) retningslinjer for små vannkraftverk har særverdiområder stor verdi. NVE legger vekt på at tiltaket kan få betydelige konsekvenser for et slikt område, i dette tilfellet kalvingsland. Området fremstår i dag som urørt, og NVE er av den oppfatning at de tekniske inngrepene i forbindelse med bygging av inntaksdam og en mulig økt menneskelig aktivitet i verste fall vil føre til at reinsdyrene vil sky området.

Med bakgrunn i de vurderingene som er gjort i Sørfjorden og den totale belastningen som reinbeitedistriktet opplever, mener NVE at det ved en ev. konsesjon skal legges stor vekt på konsekvenser for reindriften.

Naturens mangfold

Naturtyper, vegetasjonstyper og flora

I rapport om biologisk mangfold er det beskrevet tre viktige naturtyper; bekkekløft, fosse-eng og gråor-heggeskog. På bakgrunn av eksisterende kunnskap, eget feltarbeid, resultatene fra bekkekløftkartleggingen i Troms og potensialet for funn, vurderes lokaliteten som regionalt viktig (B) i miljørapporten. I forbindelse med bekkekløftkartleggingen ble knappenålslaven hvithodenål (NT) funnet på en bergvegg i nedre del av kløfta. I tilknytning til den største fossen i Kalvebakkkelva er vegetasjonstypen fosse-eng med verdi B registrert.

Arealet av naturtypen gråor-heggeskog langs Kalvebakkkelva utgjør en mindre del av en større naturtypelokalitet med verdi A (nasjonalt viktig). Naturtypen er til dels fragmentert på grunn av husbygging og granplantefelt. Noe av naturtypen er for øvrig intakt mellom granplantefelt og de bratte skrentene ovenfor kraftstasjonsplassering. Det er også registrert mindre arealer av den truede vegetasjonstypen kalk-lågurtskog – bjørk utforming (VU) innenfor influensområdet til omsøkt tiltak.

På kalkbergene langs elva er det høy diversitet av basekrevende moser, og det er rapportert 57 arter av mose i eller i nær tilknytning til elveløpet. Rødlistearten småklokkemose (VU) er registrert og flere av artene er sjeldne i regional sammenheng. Det ble også registrert over 100 forskjellige karplanter i forbindelse med utarbeidelsen av miljørapporten i oktober, mange av disse basekrevende. I tillegg er det funnet flere mindre vanlige basekrevende fjellplanter i tiltaksområdet. I følge miljørapporten fremstår området som et av de botanisk sett rikeste områdene rundt Tromsø og vurderer at området har regional verdi.

De rødlistede artene dvergrublom (EN), hengepiggefrø (NT), gubbeskjegg (NT) og vårflathatt (NT) er også registrert i området.

Tiltaket vurderes som noe konfliktfylt i forhold til artsrike mose- og karplantesamfunn. Tiltaket vurderes også å kunne ha en viss negativ effekt på bekkekløfta og fosse-eng og noe lavere konfliktgrad i forhold til artsrik gråor-heggeskog. Samlet vurderes tiltaket å ha middels negativ konsekvens for biologisk mangfold. Konsekvensen er satt noe lavere enn ved et tilsvarende tiltak lengre sør i landet, og dette begrunnes med at bekkekløftene og andre elvenære vegetasjonstyper i Nord-Norge bærer mer preg av snøleievegetasjon enn av å kun være avhengig av fosserøyk og fuktighet fra selve vassdraget.

Flere av høringspartene legger vekt på områdets særegne og rike flora og viktige naturtyper i sine uttalelser. De er ikke enig i konsekvensvurderingen på naturmangfoldet og mener at konsekvensene bør settes til store negative for dette temaet.

Av de rødlistede artene er det bare hvithodenål og dvergrublom som kan sies å være fuktighetskrevende arter. Den største påvirkningsfaktoren for hvithodenål er endrede fuktighetsforhold. Arten ble funnet på en bergvegg i kløfta og NVE mener at arten hvithodenål kan bli negativt påvirket ved en eventuell utbygging. Øvrige registrerte rødlistede arter vil slik NVE vurderer ikke bli vesentlig påvirket av tiltaket da de ikke finnes i de områdene som vil bli fysisk berørt.

Vi er enig i at det er knyttet store verdier til det biologiske miljøet i tiltaksområdet. Verdiene kan bli berørt ved bygging av vei, rørgate og ved at vann føres bort fra elva. Det er registrert naturtyper med A og B verdier. I tillegg er det registrert en sårbar vegetasjonstype i tiltaksområdet. NVE mener vannføringen i bekkekløfta i Kalvebakkkelva vil være svært liten etter utbygging. Kløfta er sør til sørøstvendt noe som gjør at store deler av kløfta er utsatt for solinnstråling gjennom store deler av dagen. Den foreslåtte minstevannføringen vil etter vår vurdering i liten grad ivareta kvaliteten i bekkekløfta og fosse-enga. En fraføring av vann vil endre livsbetingelsene for de eksisterende artene, og kan føre til en endring av det rike artssamfunnet og føre til at rødlistearter og regionalt sjeldne moser kan forsvinne på sikt. NVE mener det vil være viktig å ta vare på dette artsrike området.

I følge OEDs *Retningslinjer for små kraftverk* (2007), må tiltak i naturtyper med A og B verdier påregne pålegg om miljøtilpasning som reduserer konflikten. NVE legger vekt på tiltakets konsekvens for naturtyper, vegetasjonstyper og flora dette området og mener at dette er av betydning for konsesjonsspørsmålet i denne saken.

Fauna

Det er registrert jerv (EN) og gaupe (VU) i området. Fjellvåk og tårnfalk er observert hekkende i dolomithamrene langs elva. I tillegg er det en god bestand av elg i området. Rovfuglene vurderes å bli noe forstyrret i anleggsfasen, ellers forventes ikke negative effekter. På samme måte som rovfuglene vil også viltet kunne sky området i anleggsperioden. Når det gjelder fugl regner vi med at det finnes fossekall og at den vil kunne bli negativt påvirket med tanke på reirplasser. Hvis det blir mindre åpent vann vinterstid vil det også påvirke tilgangen på næring. Dersom det skal gis konsesjon til en utbygging av Kalvebakkkelva kraftverk mener NVE at det blir viktig å vurdere avbøtende tiltak som

slipp av tilstrekkelig minstevannføring hele året for å ivareta faunainteressene i området. NVE vurderer påvirkningen på faunaen som ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Akvatisk miljø

Ifølge miljørapporten som følger søknaden er det ikke kjente forekomster av fisk på den berørte elvestrekningen, men det kan muligens være noe fisk i vannene i øvre del av nedbørfeltet som kan slippe seg videre nedover i vassdraget.

Insektfaunaen er ikke undersøkt. Ut i fra fallgradient og utforming av elvebunnen (hovedsakelig steinblokker og noe blankskurt fjell) vurderes tiltaksområdet til ikke å gi særlig gunstige levevilkår for vanninsekter og bunndyr. På grunn av den store reduksjonen i vannføringen blir tiltaket vurdert å ha middels til stort negativt omfang, men samlet vurderes tiltaket å ha ubetydelig til liten negativ konsekvens for fisk og ferskvannsbiologi.

FM er ikke helt enig i denne vurderingen og mener at det er et visst uavklart potensial for verdifull ferskvannsfauna og at dette burde vært sjekket. Dette begrunnes i at den kalkrike berggrunnen kan gi en viss variasjon i det biologiske mangfoldet i elva. FM påpeker videre at den foreslåtte minstevannføringen er alt for liten og at en tørrelgging av vassdraget om vinteren er uakseptabelt.

NVE mener at en reduksjon i vannføring vil kunne virke negativt på bunndyr og andre vannlevende organismer og er enig med FM at en tørrelgging av vassdraget i deler av året er negativt for bunndyrfaunaen. Ved en ev. konsesjon kan NVE sette som vilkår at det skal være en tilstrekkelig helårig minstevannføring i elva. NVE vurderer påvirkningen på akvatisk miljø som ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Kalvebakkelfva kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av ev. påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 25.2.2013. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE mener at kunnskapsgrunnlag er tilstrekkelig, jamfør naturmangfoldlovens § 8.

I influensområdet til Kalvebakkelfva kraftverk finnes det tre verdifulle naturtyper; en bekkekløft (B), en fosse-eng (B) og artsrik gråor-heggeskog (A). Vegetasjonstypen kalk-lågurtskog – bjørk utforming (VU) er også registrert i influensområdet. I tillegg er det registrert flere rødlistede arter; hvithodenål (NT), småklokkemose (VU), dvergrublom (EN), hengepiggrø (NT), gubbeskjegg (NT) og vårflothatt (NT).

Det er ikke registrert andre tilsvarende rike vassdrag med kalkkrevende arter og varmekjær vegetasjon i Tromsøområdet. NVE mener at tiltaksområdet er et spesielt område for regionen. En utbygging vil kunne føre til en endring av det rike artssamfunnet og føre til at regionalt sjeldne moser kan forsvinne, jf. diskusjon under "Naturens mangfold". NVE mener at en utbygging av Kalvebakkelfva kraftverk vil kunne komme i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

NVE mener at selv om en eventuell utbygging av Kalvebakkkelva kraftverk vil ha negativ påvirkning på verdifulle naturtyper og regionalt sjeldne arter, vil ikke tiltaket ha avgjørende virkninger for den samlede belastningen for naturtypene og artene på regionalt og nasjonalt nivå. Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er dermed ikke tillagt vekt for Kalvebakkkelva kraftverk.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon, tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av dette, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, INON og friluftsliv

Landskapet i området rundt utløpet av Ramfjorden består av et inntrykkssterkt og variert fjordlandskap med avrunda fjell og grønne lauvskogslier. Lauvskogen dominerer i lavereliggende områder med enkelte granplantefelt. Skoggrensen ligger på ca. 280 - 300 moh. Store deler av den berørte strekningen av vassdraget går i en markert kløft av den vide typen. Elva faller bratt nedover mot Ramfjorden og det er mange små trappeformede fosser spredt langs store deler av strekket. To til tre fosser skiller seg ut ved å være noe større, og den største er trolig over 20 meter høy.

Områdets inntrykksstyrke og mangfold gjør at verdien av landskapet på nordsiden av Ramfjorden vurderes som noe over middels i miljørapporten. Samlet blir konsekvensen av tiltaket på landskapet vurdert som liten til middels negativ.

I miljørapporten blir den reduserte vannføringen vurdert til en viss grad å endre området karakter, og dermed området opplevelseskvaliteter for de som utøver friluftsliv. Konsekvensen for friluftslivet blir vurdert som liten negativ og blir primært knyttet til redusert vannføring i elva.

Flere av høringspartene er ikke enig i vurdering av konsekvens på landskap og friluftsliv og uttrykker bekymring for hvordan det omsøkte tiltaket vil påvirke landskapet og landskapsopplevelsen langs Kalvebakkkelva. Det blir påpekt at området har flere inntrykkssterke elementer, hvor stryk og fossefall er helt sentrale. Mindre vassføring i elva samt tekniske inngrep i forbindelse med vannvei og inntak vil forringe opplevelsesverdien av området.

Det er noe uenighet angående bruken av området. Kommunen, Ishavskysten friluftsråd, Naturvernforbundet og FNF-Troms mener bl.a. at deler av området er et viktig friluftsområde for Tromsø by. Kalvebakkvassdraget er en del av Byfjellene i Tromsø som er et svært viktig friluftsområde i Tromsø by. Området inngår i følge Ishavskysten friluftsråd i de klassiske rutene på byfjellet, sommer og vinter. Rutebeskrivelser over området, inkludert vandringen langs vassdraget, er beskrevet bl.a. i turboka "85 klassiske turer rundt Tromsø". På begge sider av elva går det gamle stier og disse er bl.a. inngangsport til Fløya/Tromsdalstind fra Ramfjordsiden.

Småkraft er enig i at Byfjellene er et viktig friluftsområde, men mener at selve tiltaksområdet for kraftverket er lite brukt i friluftssammenheng. Per i dag er hovedadkomsten til fjellområdet for Tromsø by Fjellheisen og Tromsdalsområdet, og det er her det største bruketrykket er. Dette er også diskutert under "Reindrift". Kommunen forventer imidlertid at området vil bli viktigere som friluftsområde på grunn av økt bosetting i Tromsdalen/Solligården og urørte preg.

NVE mener at landskap og friluftsliv i denne sammenheng er nært knyttet sammen. Brukerinteressene i området er knyttet til opplevelsen av landskapet.

Vi mener at inngrepene i forbindelse med inntak og rørgate i øvre del vil etterlate et bredt og godt synlig belte i terrenget. Det er sparsomt med vegetasjon her og området bærer preg av høyfjell. Opp ved inntaket er det en nut, og i anleggsperioden må man påregne mye sprenging og store inngrep i forbindelse med fremføring av vannvei fra inntak gjennom nuten og ca. 200 meter nedover.

I følge OEDs "Retningslinjer for små vannkraftverk" skal det tas spesielle hensyn der tiltak berører områder med sårbart høyfjell. Høyfjell er her definert som: "... områder ovenfor tregrensen". I retningslinjene står det at "*Inngrep som er svært synlige og som etterlater varige sår i naturen*" bør unngås i slike områder:

Området fremstår i dag som urørt. NVE mener at tiltaket vil skape store og varige sår i terrenget og at en revegetering i dette området vil ta lang tid, da det er begrenset med løsmasser her. NVE mener at Kalvebakkkelva kraftverk vil føre til store inngrep i et høyfjellsområde, og dermed være i strid med OEDs retningslinjer for små kraftverk (2007).

Videre nedover vil den planlagte vannveien delvis følge turstien på vestsiden av Kalvebakkkelva. I det bratteste partiet ovenfor kraftstasjonen vil det bli godt synlige spor i terrenget i forbindelse med graving av rørgate og anleggsvei. Vegetasjon kan til en viss grad skjule de inngrepene som planlegges her. Dersom traseen legges vekk fra turstien, med færrest mulig kryssninger, så vil deler av rørgaten skjules noe dersom anleggsveien tilbakeføres etter endt anleggsarbeid.

I den nedre delen av influensområdet, rundt de tre bruer ved E8, ligger det i dag flere hus, og en 22-kV linje krysser elva på ca. kote 75. De nedre delene av elva var godt synlig fra broene på NVEs sluttbefaring, og elva fremsto som et tydelig og markert innslag i landskapet. Elva er ikke synlig langs hele stien, men den både høres og sees ved flere anledninger på vei opp til planlagt inntak. Flere av fossene og strykene er synlige fra Ramfjorden og motsatt side av Ramfjorden. På bakgrunn av opplysninger fremkommet i høringsrundene, mener NVE at tiltaksområdet har stor verdi for landskap og til dels stor verdi for friluftslivet. NVE er enig med høringspartene i at en fraføring av vann på utbyggingsstrekningen, samt de tekniske inngrepene som følger med tiltaket, vil redusere Kalvebakkkelvas verdi som lokalt viktig landskapselement.

Hensynet til landskap og friluftsliv er ikke avgjørende for vårt vedtak isolert sett, men inngår som en del av vurderingen og tillegges stor vekt når det gjelder inngrep i høyfjellsområdet.

Tiltaket vil redusere inngrepsfrie naturområder (INON) sone 2 (1-3 km fra tyngre tekniske inngrep) i Tromsø med 1,84 km². Tromsø har fortsatt en del gjenværende INON-områder i denne kategorien, ca. 47 % av totalt areal i Tromsø (tall fra 2008). Tiltaket vil ikke påvirke statusen til INON soner. NVE har derfor ikke gitt bortfallet av et begrenset INON-område avgjørende vekt i vår vurdering.

Kulturminner

I forbindelse med saksbehandlingen har NVE hatt innsigelsesmøte med Statens vegvesen – Region nord den 7.3.2012 og Troms fylkeskommune den 7.3.2013.

Det omsøkte tiltaket vil i følge Statens vegvesen og fylkeskommunen berøre det fredete veimiljøet rundt Kalvebakkkelva bruer. Veimiljøet med tre generasjoner bruer ble fredet i 2008 gjennom "Nasjonal verneplan for veger, bruer og veirelaterte kulturminner" utarbeidet av Statens vegvesen, jf. kulturminnelovens § 22a. Fredningen gjelder en hvelvebru fra 1911 og to bjelkebruer fra hhv 1958 og 1975. I fredningsgrunnlaget heter det at (...) *Alle bruene hovedkonstruksjoner og detaljer bør bevares, og det er viktig at bruene også blir bevart som et helhetlig vegmiljø. Store endringer i omgivelsene som forringer dette, vil derfor ikke være forenlig med vernehensikten.* (...)

I innsigelsesmøte med Statens vegvesen presiserer de at det største problemet med tiltaket etter de endringer som er gjort med flytting av kraftstasjon og utløp, er sikkerheten i forhold til avkjøringen fra E8. Det er dårlig sikt ved avkjørselen, og i tillegg er det 80-sone her. E8 er hovedinnfartsvegen til Tromsø og det kjører 4-5000 biler her pr. dag. Det skjer mange stygge ulykker på denne strekningen, og de vil være restriktive med tiltak som kan skape farlige situasjoner. I et område med så stor trafikk og lite sikt ser de at anleggsperioden, hvor store tunge anleggsmaskiner vil måtte bruke avkjørselen hyppig vil skape store sikkerhetsproblemer. En utvidelse av avkjørselen vil kunne gå utover det fredete miljøet samtidig som det ikke vil ha noen effekt på trafiksikkerheten. Det finnes heller ingen andre alternativer til avkjørsel. Statens vegvesen skal planere området ved de tre bruer, sette ut benker og infotavle. Men, de vil heller ikke ha økt trafikk i form av inn- og utkjøring i området. Sommer og høst står det mye biler ved området i forbindelse med turer opp på fjellet. Statens vegvesen savner en redegjørelse fra tiltakshaver om hva tiltaket vil generere av trafikk. Dersom innsigelsen trekkes og det tillates å bruke området slik tiltakshaver ønsker, må tiltakshaver ha godkjent arbeidsvarslingsplan og sørge for skilting i henhold til dette.

Statens vegvesen presiserer at det er det visuelle inntrykket på hele det verneverdige miljøet og minimum det visuelle man kan oppleve fra bruene som er viktig at skal fremstå som uberørt. De mener tiltaket vil bli synlig uansett, men ut i fra endringssøknaden fra Småkraft ble det enighet om at selve kraftstasjonen er rimelig greit plassert i forhold til hvordan terrenget er utformet og vil ikke bli synlig fra vegmiljøet. Anleggsveien blir skjemmende i 4-5 år mener Statens vegvesen. Første del av rørgatetrasé er også bedre tilpasset i forhold til verneformålet og vil bli mindre synlig fra selve bromiljøet.

Småkraft presiserer i e-post datert 6.12.2012 at det kun vil være avkjøringen og bruk av denne som vil komme i berøring med det vernede området. Areal i tilknytning til de tre broene er ikke tenkt som riggplass. Arbeidsvarslingsplan vil bli utarbeidet i løpet av detaljplanleggingen som skal godkjennes etter bl.a. vegloven.

Fylkeskommunen presiserer i innsigelsesmøtet at det er essensielt at elvebrus i forhold til kløfta og videre under elva bevares. Dette med tanke på det helhetlige miljøet rundt bruene. De mener det er viktig å ivareta landskapsrommet rundt bruene. Endringene som er presentert i planendringen til Småkraft er ikke tilstrekkelig for å ivareta dette helhetlige miljøet. Vannet må som tidligere nevnt tilbakeføres til elva rundt kote 100 eller høyere for å kunne ivareta full vannføring.

Småkraft mener at ved å flytte kraftstasjonen over kote 100 vil det bli et dårligere prosjekt både teknisk/ økonomisk og miljømessig. Terrenginngrepene vil bli betydelig større. Småkraft vil derfor ikke søke om en slik løsning. NVE er enig i vurderingen fra Småkraft.

Tromsø kommune mener det er positivt at kraftstasjonen og utløpet flyttes, men like fullt er det tale om betydelige inngrep i bru- og veimiljøets nære omgivelser. Ishavskysten friluftsråd påpeker at den inngrepsfrie fossen inngår i miljøet rundt bruene som til sammen danner et av regionens markante landemerker.

Nødvendige tillatelser til avkjørsel skal innhentes fra Statens vegvesen i forkant av at en utbygging starter. Dette er vanligvis en kurant affære. I denne saken synes det likevel for NVE som tydelig at det ikke er åpenbart at det slik tillatelse vil bli gitt. Etter vårt syn burde dette vært avklart fra Småkraft sin side etter at høringsuttalelser forelå. NVE legger nå til grunn at dersom det gis konsesjon til tiltaket skal forholdet være avklart før arbeidene tar til.

Når det gjelder de tre bruene som kulturminner er NVE av den oppfatning at med de nye planene som foreligger så vil ikke dette kulturmiljøet skjemmes i nevneverdig grad. Vi har derfor ikke lagt

avgjørende vekt på forholdet. Dersom det gis konsesjon fra NVE sin side vil likevel fylkeskommunens innsigelse innebære at saken skal til Olje- og Energidepartementet for endelig avgjørelse.

Ved en eventuell konsesjon kan NVE sette som vilkår en stor nok minstevannføring, krav til beplantning og vegetasjon langs elva, varsomhet i anleggsperioden og dialog med Statens vegvesen og fylkekommunen i anleggsperioden. Øvrige forhold angående sikkerhet i forhold til avkjørsel og bruken av det vernede området forutsettes avklart med Statens vegvesen og fylkeskommunen ved en eventuell konsesjon.

Øvrige allmenne interesser

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

I følge søknaden brukes vannet i Kalvebakkkelva til vannforsyning i en bolig på Kalvebakken og til Forsvarets anlegg på Olavsværn. Det forventes ikke at vannkvaliteten vil endres i nevneverdig grad ved en utbygging. Utbygger vil sørge for at det iverksettes tiltak som sikrer både grunneierne og Forsvaret drikkevann av samme mengde og kvalitet som i dag. Utbygger foreslår tre alternativer for hvordan vannforsyningen kan sikres:

- Nytt inntak ved utløpet fra kraftstasjonen.
- Pumping av vann fra utløpet og opp i eksisterende drikkevannsinntak.
- Boring etter grunnvann for ny vannforsyning.

Samlet vurderes tiltaket å ha ubetydelige konsekvenser for vannkvalitet, vannforsyning og resipientinteresser.

Kari Sonja Ekeland, eier av fritidsbolig på festetomt som grenser til Kalvebakkkelva, har ikke vært kjent med prosjektet før den ble sendt på begrenset høring. Hun er bekymret for at en tørrlegging av elva vinterstid, forurensing av vann under anleggsfasen og ei lav minstevannføring gjør at det vil være umulig å benytte elva som drikkevann. Tiltakshaver kommenterer dette med at de er pliktig til å opprettholde de rettigheter som er etablert i elva. Ved en eventuell utbygging vil forhold rundt drikkevann bli tatt vare på.

Dette er privatrettslige forhold som må avklares mellom søker og grunneier/berørt part. NVE anser at dette ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Samfunnsmessige virkninger

Utbyggingen vil bidra med noe ekstra inntekter til tiltakshaver. I anleggsperioden forventes at noe arbeid vil utføres av lokale. Noe av investeringen vil dermed tilfalle Tromsø kommune gjennom ordinære skatteinntekter. Det blir ikke aktuelt å betale grunnrenteskatt eller naturressursskatt på anlegget siden installasjonen er mindre enn 5,5 MVA.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempene

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 10 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon.
- Kraftverket vil gi inntekter til søker, grunneierne og fallrettseierne.

Ulemper

- Tiltaket vil kunne påvirke reinens bruk av et viktig kalvingsområde og vårbeiteområde.
- En redusert vannføring i Kalvebakkkelva vil endre vassdragets karakter og elvas verdi som landskapselement samt endre det helhetlige miljøet ved de vernede bruene.
- Redusert vannføring vil ha negative konsekvenser for naturtypene bekkekløft og fosse-eng og få betydning for vanntilknyttede organismer.
- Det er ulemper knyttet til landskapseffekten av de fysiske inngrepene. Først og fremst i forbindelse med etablering av inntak og rørgate i øvre deler samt i de bratteste delene ovenfor kraftstasjon.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 10,2 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De to siste årene har NVE klarert om lag 1,9 TWh ny energi fra småkraftverk.. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Troms fylkeskommune (FK) og **Statens vegvesen – Region nord** har begge kommet med innsigelse til prosjektet, og begrunner innsigelsen blant annet med konsekvensene for det fredete veimiljøet rundt de tre generasjonene bruer over Kalvebakkkelva. **Tromsø kommune, Fylkesmannen i Troms (FM), Ishavskysten friluftsråd, Forum for natur og friluftsliv Troms (FNF-Troms)** og **Naturvernforbundet i Troms** og omegn går i mot en utbygging på bakgrunn av de store verdiene innen friluftsliv, landskap og biologiske- og geologiske verdier. **Reindriftsforvaltningen i Troms** og **Mauken/Tromsdalen reinbeitedistrikt** er negative til en utbygging og mener småkraftverket vil kunne påvirke områdebruken. Området utgjør en blant annet en viktig del av kalvingslandet. De er i tillegg bekymret for den samlede belastningen distriktet vil få dersom alle kraftverksplanene i området realiseres. **Kari Sonja Ekeland m.fl.** er bl.a. bekymret for hvordan tiltaket vil kunne påvirke uttak av drikkevann.

NVE har i sitt vedtak lagt stor vekt på konsekvensene for reindrift. Tiltaket kan få betydelige konsekvenser for særverdiområder, i dette tilfellet viktig kalvingsland. Området fremstår i dag som urørt, og NVE er av den oppfatning at de tekniske inngrepene i forbindelse med bygging av inntaksdam, de øverste delene av rørgaten og en mulig økt menneskelig aktivitet i verste fall vil føre til at reinsdyrene vil sky området. Med bakgrunn i de vurderingene som er gjort i forbindelse med behandlingen av Skognesdalen-, Steinnes-, Stordal-, Ritaelva-, Rieppeelva-, Sveingard-, Stordal-, Turrelva I-, Turrelva II- og Sennedalselva kraftverk i Ullsfjorden, og den totale belastningen som reinbeitedistriktet opplever, har NVE i sitt vedtak lagt stor vekt på konsekvensene for reindrift.

Det er ikke registrert andre tilsvarende rike vassdrag med kalkkrevende arter og varmekjær vegetasjon i Tromsøområdet. NVE mener at tiltaksområdet er et spesielt område for regionen. En utbygging vil kunne føre til en endring av det rike artssamfunnet og føre til at regionalt sjeldne moser kan forsvinne på sikt. NVE mener det vil være viktig å ta vare på dette artsrike området og har tillagt dette stor vekt.

De øverste delene av tiltaksområdet fremstår i dag som urørt. NVE mener at tiltaket vil skape store og varige sår i terrenget og at en revegetering i dette området vil ta lang tid, da det er begrenset med løsmasser her. NVE mener at Kalvebakkkelva kraftverk vil føre til store inngrep i et høyfjellsområde. NVE mener at tiltaksområdet har stor verdi for landskap og til dels stor verdi for friluftslivet. En fraføring av vann på utbyggingsstrekningen vil redusere Kalvebakkkelvas verdi som lokalt viktig

landskapselement. NVE har i sitt vedtak lagt middels vekt på konsekvensene for landskap og friluftsliv.

Det er også viktig å merke seg at det er stor lokal motstand mot en utbygging av Kalvebakkelta ved at bl.a. Tromsø kommune, Troms fylkeskommune, Fylkesmannen, Reindriftsforvaltningen og reinbeitedistriktet er mot prosjektet.

Samlet sett mener NVE at tiltaket har negative konsekvenser på mange områder. Vi kan ikke se at de foreslåtte avbøtende tiltakene i tilstrekkelig grad og med stor nok sikkerhet vil ivareta verdiene som er knyttet til vassdraget. Vi mener derfor tiltaket er i strid med retningslinjene for Olje- og energidepartementet. Selv om tiltaket vil gi positive virkninger gjennom noe økt kraftproduksjon og lokal verdiskaping, mener NVE at disse fordelene ikke oppveier de nevnte ulempene.

NVEs konklusjon

Vi mener at de positive virkningene gjennom økt kraftproduksjon og lokal verdiskaping ikke oppveier for de ulempene en bygging av Kalvebakkelta kraftverk vil medføre for reindriftsnæringen, biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i området. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt og NVE gir ikke tillatelse etter vannressursloven § 8 for bygging av Kalvebakkelta kraftverk.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet (OED) av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet frem til partene, jf. kapittel VI i forvaltningsloven. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til OED og sendes til NVE. Vi foretrekker elektroniske oversendelser til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.